

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

Letnik IX.

Celovec, petek, 5. marec 1954

Štev. 9 (619)

Občinske volitve - dokaz politične zrelosti

Kakor pri predsedniških volitvah in pozneje pri državno- in deželnozborskih volitvah je naše ljudstvo tudi to pot pri pripravah za občinske volitve pokazalo svojo politično zrelost. Do malih izjem, kjer so ozki prenapetosti kot izraziti eksponenti Krščanske-demokratske stranke na vsak način proti volji večine prebivalstva izsilili ozko strankarsko ali vsaj svetovnonazorno enostransko ime za občinsko listo, je naše ljudstvo po vseh naših občinah šlo v širino in pri postavljanju list in kandidatov dokazalo, da razume, za kaj predvsem gre pri občinskih volitvah. Izrecno so skoraj vsepovsod opustili ozko svetovnonazorno in nacionalno plat in v svoj program prevzeli v prvi vrsti le krajevno gospodarsko in kulturno problematiko, ki je in mora biti prvenstvena naloga vsake pravilne občinske uprave. V tem so dosledno upoštevali smernice Demokratične fronte delovnega ljudstva, ki je na svojem občnem zboru in na krajevnih sestankih našim ljudem jasno tolmačila pomen občinskih volitev. Povsod so naši ljudje pozdravljali izvajanja govornikov na krajevnih sestankih in hvaležno sprejemali nudeno jim pomoč. Nasprotno pa so po drugi strani obsojali zakulisno politiko KDS-a, ki nikdar in nikjer ni jasno izpovedala svojega stališča do občinskih volitev, temveč je le tajno po svojih zaupnikih intrigirala in delala težkoče pri formiranju resnično demokratičnih list v posameznih občinah.

Danes lahko povemo, zakaj KDS ni hotela ali bolje rečeno ni mogla zavzeti jasnega stališča do občinskih volitev. Zelo težko bi namreč našim ljudem bilo svetovati, da naj se vključijo v združeno reakcionarno in šovinistično družino proti napredku, socialni izravnavi in nacionalni enakopravnosti. Prav to pa je hotelo vodstvo KDS-a. Že zadnjič smo obvestili javnost o tozadevnih pogajanjih dr. Tischlerja z naslednikom Steinacherja v nacionalno-političnem referatu ÖVP-ja, deželnim poslancem dr. Wolsgangom Majerhoferjem; danes lahko še pristavimo, da sta se dr. Tischler in njegov tajnik dr. Foltej Incko tozadevno pogajala tudi z okrajnim sekretarjem ÖVP za okraj Celovec Ruhdorferjem, pri čemer je dr. Tischler izjavil, »da se na dvojezičnih glasovnicah skupna zadeva ne sme razbiti«.

Torej vse drugo je »skupno«, le dvojezičnost naj bi bila optična vaba za našega človeka. V vseh drugih vprašanjih si je reakcija edina in dr. Tischlerja in njegovo preostalo kliko očitno ne moti niti ne več povezava ÖVP-ja s VdU-jem, če že svojo povezavo s prvim utemeljuje s svojim »krščanstvom«.

Da je temu tako, nam je najboljšo potrdilo v občini Bela, kjer gre vsa reakcija

združena pod vodstvom KDS-ovskega »zadružnega ideologa« Mihe Šveгла skupno z večerajšnjim »komandantom« KDS-a in današnjim veleposestnikom emigrantom ing. Murijem ter nekdanjim vodjem Starhemborgovega »Heimatschutz«a grofom Thurnom proti slovenskim kmetom in delavcem. Kakor KDS v Beli, gre KDS tudi v Ledenicah skupno s VdU-jem in ÖVP-jem proti delovnim ljudem. Jasno, da te linije našim ljudem ni bilo mogoče dopovedati in razen v teh dveh primerih ta KDS-ovska linija tudi nikjer ni uspela.

Koncentracija reakcionarnih šovinističnih sil zahteva na drugi strani koncentracijo naprednih demokratičnih sil

Tako bodo naši ljudje v številnih občinah glasovali za razne liste kmetov in delavcev in za razne gospodarske liste, medtem ko so v drugih občinah sploh opustili postavljanje posebnih list in bodo podprli socialistično stranko proti združenim klerikalni in šovinistični reakciji. Saj se je v vseh naših krajih pokazalo, da so razne »Heimatliste« in »Heimatreue« liste naperjene hkrati proti avstrijskim in slovenskim demokratičnim množicam. Baš to pot se je pokazalo, da v reakciji ne glede na narodnost ni razlike in da pozna le enega sovražnika: — za napredek proti krivici in zapostavljanju se borečega človeka. To se je pokazalo v pogajanju vodstva KDS-a z nemško šovinistično reakcijo, to se kaže tudi v skupnem nastopu reakcije v Ledenicah in v Beli! Zato pa se nikakor ne smemo čuditi, če tudi avstrijski delovni ljudje le premnogokrat ne kažejo potrebnega pričakovanega razumevanja za naše težnje. Ali naj pričakujemo, da bodo delovni ljudje v Ledenicah ali v Beli in drugod podpirali naše pravične

V Bistrici v Rožu in v Šmarjeti se je razbila le na odklonitvi dvojezičnih glasovnic od strani ÖVP-ja oz. VdU-ja, čeprav so bili KDS-ovci sicer pasje vdano pripravljani za vsak kompromis. Povsod drugod je naše ljudstvo prekrizalo te račune KDS-ovskih strategov in proti njihovim tajnim smernicam ubralo pot, kakor jo je nakazala DF, pot demokratične širine z odklonom vsake svetovnonazorne in nacionalne opredelitve, pač pa z močnim poudarkom krajevne gospodarske in kulturne problematike.

težnje, ko pa vidijo, kako se mnogi znani »slovenski zastopniki« ob vsaki priložnosti znajdejo v istih vrstah nemške kapitalistične reakcije, ki ji je delavni človek le človek druge vrste? Brez dvoma je tu ključ za marsikateri nesporazum in za marsikatero nerazumevanje naših teženj v socialističnih vrstah.

Naše ljudstvo se ni pustilo vpreči v nazadnjaški voz pri postavljanju list in odklanja tako povezavo tudi pri delu v občinah. Zato v Ledenicah in v Beli tako imenovani slovenski kandidati na listi ÖVP — VdU pač ne morejo pričakovati podpore slovenskega delovnega človeka pa čeprav se sklicujejo na svoje dobre prijateljske in sorodstvene vezi z ostalimi kandidati skupne liste. Niti ne morejo pričakovati podpore našega naprednega človeka KDS-ovci v Selah, Šmarjeti, Galiciji, Slovenjem Plajberku, Globasnici in Zvabeku, ki imajo le eno edino točko v svojem programu — sovrastvo do naprednih ljudi v DF in v avstrijski socialistični (Nadaljevanje na 8. strani)

Enakopravnost in kmetijska zbornica

Na občnem zboru Kmetijske zbornice 20. 2. sta slovenska zbornična zastopnika glasovala proti proračunu za leto 1954. Vzrokov za to je več.

Je to prvič proračun sam, ki v nobenem oziru ni izraz varčevanja v poslovanju Kmetijske zbornice. Potrebo varčevanja v zbornici kot stanovskem predstavništvu kmečkega ljudstva narekuje dejstvo, da so cene glavnih koroških tržnih pridelkov padle za 25 — 30% in da so zaloge v kmečkem gozdu pošle. Na vas je med kmečke ljudi vdrlo pomanjkanje denarja, ki gre tako daleč, da ga v mnogih primerih primanjkuje celo že za nakup

potrebnih gnojil in semenja za vigredno setev. Zbornični proračun za leto 1954 pa se v izdatkih ne razlikuje od proračuna 1953 in od računa 1952. Zato je tudi letos ostalo pri istih zborničnih dokladah, to je pri 125% od zneska davčne mere. Poleg proračuna poslovanja, ki znaša 3,11 mil. šil., bo letos zbornica dobila še iz deželnega proračuna za personalne izdatke 2,5 mil. šil., znesek, ki ga v tej višini v deželnem proračunu doslej še ni bilo.

V najhujšem protislovju s potrebo varčevanja pa je v proračunu postavka za popravo v vojni deloma porušene zbornične hiše v Celovcu, Museumgasse 5,

kjer ima že od leta 1945 naprej svoj sedež ÖVP in njen Bauernbund. Letošnji proračun predvideva za popravo še 3,3 mil. šil., medtem ko je bilo doslej zazidanih že okoli 3,5 mil. šilingov. V dvomu, da bo hiša že letos popravljena in da bo znesek 7 mil. zadostoval, se že sedaj sprašujemo, kam je šel baje zazidani denar. Strokovnjaki trdijo, da je s tem zneskom mogoče zgraditi in do zadnjega opremiti 60 m dolgo in 10 m široko hišo, ki bi bila najmanj 20 m visoka. Kdor pa pogleda hišo v Museumgasse, pa ob zgornjem znesku upravičeno lahko vpraša, če ni morebiti ostalo nekaj denarja med zidovjem te hiše na razpolago za posebne namene.

Od proračunskih dohodkov zbornice v letu 1952 je preostalo 775.000 šil., o katerih uporabi zaenkrat ni mogoče dobiti pojasnila. Po zakonu je stvar občnega zbora, da sklepa tudi o vsakoletnih zaključnih računih zbornice. Prezidij zbornice pa obračuna za leto 1952 doslej še ni postavil na dnevni red občnega zbora. Prezident zbornice na občnem zboru tudi ni odgovoril na vprašanje, zakaj obračun 1952 ni na dnevnem redu.

Slovenska zbornična svetnika sta prav v zvezi s proračunom stavila predloge, da bi občni zbor, ki je lani odobril za šolo v Kötschach 306.000 šil., sklenil za kmetijsko šolo v Podravljah prispevek zbornice v višini 50.000 šil.; da bi zbornica z ozirom na to, da sama ne vrši izobraževalne in pospeševalne službe v slovenskem jeziku, dodelila iz sredstev, ki so ji na razpolago (in ki niso malenkostna), odgovarjajoče zneske slovenskim organizacijam, ki to službo med slovenskim ljudstvom vršijo; da bi občni zbor odobril štipendije gojencem kmetijske šole v Podravljah in da bi se sestavila komisija strokovnjakov, ki bi preverila, če za popravo hiše v Museumgasse uporabljeni zneski tudi res odgovarjajo izvršenim gradbenim delom. Dočim je prezident Gruber dal vse druge konkretne predloge takoj na glasovanje, je te predloge prešel z odgovorom, da bodo o njih najprej sklepali »strokovni odbori« zbornice.

To zadržanje je samo zadnje v verigi primerov dvojne mere v zbornici in zadnji primer kršenja prisege, da bodo vsi zbornični funkcionarji spoštovali načelo »Enake pravice za vsakogar«.

Slovenska kmečka zveza in njena zbornična svetnika so se pravice stavljanja predlogov in vprašanj v teh dveh letih temeljito poslužili. Na vsakem občnem zboru in na vsaki seji sta stavljal vprašanja in predloge v gospodarsko korist kmečkega ljudstva. Kljub temu, da je treba po poslovniku na vprašanja odgovoriti in kljub

(Nadaljevanje na 2. strani)

Kmečka-delavska volilna zveza občina Bela

priredi v nedeljo, dne 7. marca, ob pol 12. uri v gostilni Koler v Železni Kapli

volilno zborovanje

Radišani!

Gospodarska stranka

vas vabi na

volilno zborovanje

ki bo v nedeljo, 7. t. m., ob pol 11. uri v gostilni pri Mežnarju na Radišah.

Govoril bo tov. Janko Ogris iz Bilčovsa.

Pri letošnjih občinskih volitvah nedvomno gre za več kot pa za izvolitev občinskih odborov odnosno županov: gre dejansko za novo opredelitev sil v deželi. Zlasti vodstvu ÖVP in VdU se mrzlično trudita, da bi se vsaj ubranila še večjega poloma, kot pa sta ga doživela pri lanskih deželnozborskih volitvah. V skrajni sili sta se zatekla k medsebojnemu povezovanju, ki pa se je v posameznih občinah iskazalo kot zelo neživljenjsko in prisiljeno ter je privedlo do tega, da sta omenjeni stranki končno ostali brez pravega programa, s katerim bi stopili pred volivce. Ves njihov tako imenovani program obstoja v podpihovanju šovinističnih strasti, širjenju narodnostne mržnje ter s

tem v zvezi v strupenih izpadih proti naprednim silam v deželi, proti socialistični stranki in proti Demokratični fronti. Ker pa jim v njihovi gonji manjka tehtnih argumentov, se pač poslužujejo umazanih laži in nesramnega blatenja, s katerimi najbolj osmešijo le sami sebe.

Na take nečastne napade je na raznih volilnih zborovanjih odgovoril tudi deželni glavar Wedenig in stvarno zavzel stališče do vseh važnih vprašanj. Odgovarjajoč na očitke, da se socialisti povezujejo s »tito-komunisti« in da on prodaja Koroško Jugoslaviji, je deželni glavar med drugim odgovoril: Kot demokrati smo socialisti za enakopravnost vseh državljanov in gledamo v slovensko govore-

čih sodeželanah enakopravne Korošče. Odklanjamo vsako narodno sovraštvo in obsojamo neodgovorno gonjo zaslepljenih šovinističnih elementov, ki škodujejo domovini in ogrožajo notranji mir, kate-rega potrebujemo za uspešno gospodarsko napredovanje naših občin. Šovinistična gonja ne more koristiti domovini, pomagati nam ne morejo nacionalistične fraze, marveč le vztrajno delo in duh resničnega prijateljstva med narodi. Nobenemu nacionalističnemu prenapetemu ne glede na to, katere stranke ali narodnosti da je, ne pustimo, da bi našo težko preizkušeno domovino spravljali v nesrečo. Potrebujemo narodni mir, ki je podlaga nadaljnje izgradnje v vseh delih naše dežele.

Deželni glavar Wedenig proti gonji šovinistov

Ali je to sodnijska neodvisnost?

Celovski prizivni senat ponovno oprostil urednika „Kleine Zeitung“ zaradi dozdevne bolezni

Da bi morebitna odgovornost za prečudne razsodbe celovškega prizivnega senata pozneje ne padla na enega samega in da bi dva sodnika v isti stvari prišla do istega, za ljudi zdrave pameti nerazumljivega zaključka, so za prizivno obravnavo proti »Kleine Zeitung« v zadevi Ignaca Oraša določili drugega predsednika senata, kot je bil pri obravnavi v zadevi Andreja Sienčnika. Omenjena prizivna obravnavna je bila v četrtek minulega tedna pred tričlanskim senatom, ki mu je tokrat predsedoval višji deželno-sodnijski svetnik dr. Jaklin.

Že v začetku obravnave je bilo očitno in ni preostajal več noben dvom o tem, da se bo pravdorek prav tako kot v prvi prizivni obravnavi decembra meseca glasil na oprostitev odgovornega urednika »Kleine Zeitung« Franca Genserja. Še posebno je bilo to očitno, ko je predsednik senata med čitanjem izvlečkov iz pismenega priziva obtoženčevega branilca dr. Rittlerja dal prebrati najprezrednejše in najgusnejše odstavke v tem prizivu, ki govore, češ da so nekdanja blatenja v »Kleine Zeitung« tožitelju — jugoslovanskemu državljanu Igu Orašu, češ da je morilec itd. — lahko le koristila, ker da so le podčrtavala njegovo zvestobo sedanjemu jugoslovanskemu režimu, ne da bi zaradi tega zavrnili predznega zagovornika. Prav tako je predsednik senata vmes vedno spet z vsem prepričanjem zagotavljal, da bo prizivne »dokaze« itak še podkrepil branilec dr. Rittler ustmeno. Če tako zadržanje še ni bilo dovolj očitno, pa je moral pri zaslišanju prič sleherni res nepristranski opazovalec na obravnavi videti, kam pes taco moli. Saj se nihče ni zmenil, da so iste priče na prvi prizivni obravnavi, na katero se je potem pri pravdoreku senat skliceval, proti »Kleine Zeitung« deloma drugače izpovedovale. Tudi za protislovja v izpovedih prič, ki so tokrat prav tako prišla do izraza kot na prvi prizivni obravnavi, se nihče ni zmenil.

Polovica prizivnega zagovora obtoženčevega branilca dr. Rittlerja je bila v tem, da se je skliceval na svoječasnno oprostitev obtoženca po drugem prizivnem senatu in da je sodišče venomer opozarjal na tozadevni pravdorek. Nekoliko smeja med poslušalci obravnave pa je izzvala njegova trditev, da je Genserjeva bolezen tokrat še bolj prišla do izraza kot na prvi obravnavi. Povsem torej izgleda, da postaja Genserjeva bolezen sedaj, pol leta po objavi klevetniške »krvave meje«, od procesa do procesa hujša.

V posebno luč je »rešilno« bolezen, okoli katere se sedaj suče vsa zadeva, postavil zastopnik tožitelja dr. Reindl, v zastopstvu dr. Sterna, ko je ugotovil in za svojo ugotovitev ponudil sodišču tudi dokaz, da niti ni šlo za kako nevarnejšo bolezen, ampak za čisto navadnega, morda malo hujšega mačka po predhodnem pijančevanju v zvezi s tiskovno konferen-

co za Koroški velesejem, ki je bila prav na predvečer Genserjevega živčnega napada.

Sicer pa je tožitelj zastopnik ponovno pokazal na gorostasno protislovje med prvotno ponudbo dokaza resnice vseh klevet »Kleine Zeitung« in med izbegavanjem s sedanjim dokazovanjem bolezni, ko je dokaz resnice pred okrajnim sodiščem klavrno propadel in sta bila »težko bolani« odgovorni urednik in z njim vred »Kleine Zeitung« obsojena na občutno kazen. Razen tega pa je dokazoval, da taka ogromna časopisna zadeva, kakršna je bila serija klevetniških in zločinskih člankov o »krvavi meji« po vseh novinarskih običajih ne nastane in ne more nastati v uredništvu zadnji dan pred objavo, marveč je morala biti dobro premišljena in na dolgo roko pripravljena, v predmetnem slučaju torej nujno že tedaj, ko o Genserjevi bolezni še ni bilo ne duha ne sluha.

Ko je po kratkem posvetovanju prizivni senat razglasil svojo sodbo — oprostitev odgovornega urednika »Kleine Zeitung« Genserja zaradi neodgovornosti vsled težke bolezni — in jo utemeljeval z vsemi

argumenti obtoženčevega branilca, ne da bi se vsaj dotaknil tudi katerega koli argumenta tožiteljevega zastopnika, in ko se je pri svojem utemeljevanju skliceval — prav tako kot branilec — na enako razsodbo drugega senata pred njim, je moral marsikdo podvomiti v običajno razlago pojma sodnijske neodvisnosti. Pa nič zato, Genser je bil oproščen odgovornosti zgolj zaradi pred sodiščem dokazane svoje bolezni, prvotna njegova obsodba in obsodba zločinskega pisarjenja »Kleine Zeitung«, ki jo je izreklo svojčas okrajno sodišče, s tem prav nič ni izgubila veljave.

Še so odprta pota, po katerih si bodo klevetani slovenski partizani in pošteni ljudje priborili svojo pravico. Že zadnjič smo zapisali, da proces, čeprav po tem pravdoreku v zadnji instanci že pravno veljaven, še ni zaključen, temveč se bodo s tem edinstvenim pojmovanjem pravice in razlaganjem zakonov bavili še generalna prokuratura za zaščito zakonov na Dunaju, civilna sodišča, državno pravdnitvo in mednarodne pravne ustanove. Ponovno lahko zapišemo, da zadnji pravdorek še ni izgovorjen!

Bele ovce — črni ovni

V Mohorjevi hiši v Celovcu se že dalj časa godijo zelo nečedne stvari, o katerih že govori vsa javnost, le Tednik, ki bi bil v prvi vrsti poklican, da jih zabeleži v svoji Kroniki, k vsemu previdno molči. Nekaj te smrdljive gnilobe se je pred nedavnim razgalilo celo pred sodiščem v Celovcu.

V tiskarni celovške družbe sv. Mohorja je blagajnik že večkrat opazil da nekdo krađe denar. Morali so poklicati policijo, ki je spretno nastavila past. Tat se je ujel, in sicer emigrant Poldek Ovsenik, nakar ga je policija aretirala, sodišče pa obsodilo na štiri mesece zopora po gojno na 3 leta.

Mohorjeva hiša je znano zbirališče različnih pobeglice, emigrantov in belogardistov. Tudi Poldek je našel pri njih zatočišče, ko se ni hotel več vrniti v svojo domovino, kjer ne vedo povedati o njem nič kaj dobrega. Mohorjani so ga sprejeli v svojo knjigovoznico in mu dali stanovanje v Mohorjevi hiši; govori se, da se je posebno dr. Tischler zavzel in potrudil zanj. Zlasti dobrodošel jim je bil Poldek pri emigrantski »celovski igralški družini«, kjer so mu najraje dodeljevali najbolj pobožne vloge. V božični slikovni prilogi Tednika so ga imeli naslikanega celo v duhovniški obleki. Zelo obrajtal ga je tudi belogardistični kaplan Vinko Zaletel in ga uporabljal v »farni mladini« v Št. Jakobu kot enega izmed glavnih igralcev. Menda v Mohorjevi hiši sedaj vse skupaj nekoliko glava boli, ko se je javno izkazalo, da so bele ovce lahko tudi — črni ovni. Pravijo, da je ta dogodiv-

ščina še posebno prizadela očetovski ponos gospoda profesorja Tischlerja, čigar hčerko Greti so pogosto videli v družbi s kradljivim kavalirjem. Res, malo nerodna stvar za človeka, ki mu je toliko za osebno čast, — sicer pa tudi za denar, ki ne smrdi (50.000 šil.?!).

Skoda da je postal Tednik zadnje čase tako redkobeseden. Marsikaj bi lahko povedal in objasnili svojim bralcem. Vse bi zanimalo, zakaj ing. Muri ne sedi več v uredništvu Kronike in kako je prišel do bogate dediščine — do Pristovnikovega posestva v Kortah; zakaj se Tischlerjev Tednik in Vinko Zwitterjeva Vera in dom medsebojno napadata; zakaj ima Tednik pri Mohorjevi toliko dolga, čeprav stalno trdi, da je edini list, ki se sam vzdržuje z naročnino in inserati; zakaj so izpodrinili dr. Hornböcka iz uredništva Nedelje in mu odvzeli nedeljsko pridigo v celovškem radiu; zakaj se posvetni in maziljeni gospodje grizejo med sabo in se prerivajo za stolčke; zakaj se to in ono in marsikaj, kar pač vse kaže, da je v ÖVP-jevski podružnici v Mohorjevi hiši bore malo krščanstva in da so gospodje, ki se kažejo na zunaj kot bele ovce — dejansko le črni ovni.

Enakopravnost in kmetijska zbornica

(Nadaljevanje s 1. strani)

zagotovilom, da »bo predlog obravnaval pristojni, strokovni odbor«, pa trojica Gruber - Maierhofer - Kaufmann na vprašanja ni dala odgovorov in prav tako tudi ni poskrbela da bi prišli ti predlogi do obravnavanja. Tako še vedno ne ve-

Letošnji partizanski zbor bo na Štajerskem

Letos v septembru bodo priredili na Štajerskem velik partizanski tabor v proslavo enot IV. operativne cone in prihoda XIV. divizije. Kraj proslave še ni točno določen, kaže pa, da se bodo odločili za Zalec ali pa za Smartno ob Paki, kjer se je narodnoosvobodilna misel že leta 1941 močno razširila in se kmalu razrasla v vseljidski odpor proti nemškemu okupatorju. Po obsegu in udeležbi letošnji partizanski zbor na Štajerskem ne bo nič zaostajal za lanskim na Okroglici in predlanskim v Dolenjskih Toplicah.

Prijateljstvo med Jugoslavijo in Jordanom

Lani so bili vzpostavljeni diplomatski odnosi med FLR Jugoslavijo in Jordanom, na podlagi katerega so pred kratkim podpisali tudi prvi trgovinski sporazum med obema državama. Značilno je, da je ta sporazum prva tovrstna pogodba, ki jo je Jordan sploh sklenil s kakšno deželo izven skupnosti evropskih držav.

Sploh je v Jordanu mnogo zanimanja za Jugoslavijo, o čemer pričča tudi izjava predsednika jordanske vlade Fauza paše el Mulkija, ki je dejal dopisniku beograjske »Borbe«, kateri ga je obiskal v glavnem mestu Amanu, da upa, »da se bodo prijateljski odnosi med Jugoslavijo in Jordanom razvijali tudi v prihodnosti. Pripravljenost jordanske vlade, ki je izražena v želji, da bi bili trgovinski razgovori z Jugoslavijo uspešno zaključeni, je očitno dokaz njegove težnje za nadaljnjim razvojem prijateljskih odnosov med dvema državama.«

Nova trgovinska pogodba z Zapadno Nemčijo

V januarju ponovno začeta trgovinska pogajanja na Dunaju med Avstrijo in Zapadno Nemčijo so bila v ponedeljek preteklega tedna zaključena z novim trgovinskim in plačilnim dogovorom. Novi trgovinski dogovor vsebuje okvirne določbe za dosedanjim gospodarski promet in nove kontingentne liste ter je prilagojen stanju dosedanje liberalizacije obeh držav. Plačilni dogovor predvideva olajšave v medsebojnem plačilnem prometu.

*

Skupna proizvodnja rjavega premoga je znašala v Avstriji v tretjem četrtletju 1953 1.344.600 ton. V primeri s proizvodnjo v istem času 1952 se je dvignila za skoraj 100.000 ton.

FILIPINI — „neodvisno“ otočje v ameriških rokah

Filipini ali v njihovem uradnem jeziku »Republica ag Filipinas« so zaradi svojega položaja na Pacifiku vredni vse pozornosti. Odkriti so bili 1521. leta (Magelan), osvojili pa so jih Španci leta 1565, a leta 1899 jih je Španija odstopila Združenim državam Amerike za vsoto 20 milijonov dolarjev. Do leta 1946, ko je bila ustanovljena republika, so spadali izključno v ameriško domeno. Leta 1947 pa so podpisali z Združenimi državami pogodbo, s katero so si ZDA zagotovile vpliv nad Filipini za dobo 99 let. Filipinci imajo ustavo iz 1937. leta, da si je bila od takrat že dvakrat spremenjena oz. dopolnjena. Po ustavi imajo volilno pravico vsi moški in ženske, ki so dopolnili 21. leto in ki so pismeni. Predsednika volijo, kakor pri nas, za dobo štirih let. Po ustavi so prirodna bogastva dežele last republike, ki se ne morejo odtujiti. Maksimalna površina zemlje v zasebni lastnini je 2.500 akrov.

Filipinsko otočje je dokaj intenzivno obdelano in razmeroma gosto obljudeno. Na 296.000 km² živi 17 milijonov prebivalcev, kar pomeni na 1 km² okoli 57 ljudi. Sestav prebivalstva z ozirom na narodnost je dokaj pisan; tu so predvsem tako imenovani Bisajci (4 milijone), Taga-

logi (2 milijona), Ilokanci (1 milijon) ter poleg drugih narodov, ki pripadajo k filipinskim Malajcem, (okoli 12 milijonov) še nekaj ostankov Japoncev in Američanov.

V gospodarstvu je v ospredju gojenje kokosove palme v okviru plantaž, nadalje pšenice, riža, banan, tobaka, kakava in sladkornega trsa. Industrija je vzlic ležiščem petroleja in premoga omejena za enkrat samo na predelavo agrarnih proizvodov. Zadovoljivo pa je razširjena domača obrt, katere proizvodi so v glavnem najrazličnejša slamnata pokrivala.

Čeprav so Filipini neodvisna država že od 1947. leta, je vendar ostal vpliv Združenih držav Amerike na tej otoški državi približno isti kot pred proglasom neodvisnosti. Izgleda, da so Filipini povsem lastnina Amerike, saj je v rokah Filipincev le pičla desetina vsega narodnega bogastva in proizvodnih sredstev. Ostala bogastva, v kolikor niso čista lastnina Amerikancev, odpadejo na tako imenovani mešani kapital, ki mu Filipinci dajejo firmo, Američani na sredstva.

Pri zadnjih volitvah je zmagal Mahsaysay, voditelj nove nacionalistične stranke, ki je bila formirana po zgledu

Čankajškove nacionalne stranke. Njegov nasprotnik je bil general Quirin, predsednik liberalne stranke. V bistvu pa se program obeh teh strank posebno v vprašanjih notranje in zunanje politike le malo razlikuje. Obema socialna gibanja niso povšeči in oba sta vneta pristaša tako imenovane privatne iniciative. Prav tako se oba tesno naslanjata na Združene države. Quirina so podpirali veleposestniki, velekapitalisti in učinkovit aparat liberalne stranke, ki je bila prej na oblasti. Mahsaysay pa se bolj naslanja na nekakšno »združeno opozicijo« bivših nasprotnikov, predvsem izobražencev, male buržoazije in sindikatov. Mahsaysayev zmagalo so ameriški listi proslavili kot dokaz, da Filipinci mislijo »s svojo glavo« ter z njegovo zmago zatrjujejo tudi, da so volitve potekale v polnem redu in miru, da si je prišlo med volitvami do oboroženih spopadov, ki so se in se občasno še sedaj po volitvah nadaljujejo. Vse kaže, da se tudi na Filipinih eksperiment ZDA ob prenašanju ameriške demokracije na azijska tla ni posebno izkazal. Mahsaysay je morda še bolj ameriški kot Quirin, toda do prave demokracije je v obeh primerih še zelo daleč. To najbolj občuti ljudstvo.

mo, kaj je s predlogom, da dobi poleg nemške zadrzne zveze tudi Zveza slovenskih zadrug v občnem zboru svojega zastopnika, kakor tudi ne vemo, kaj je s predlogom, da se črta iz zakona o zbornici odstavki »Uradni jezik je nemščina«, ki je protiuustaven. Gospodje tudi ne povedo, kdaj bodo kmetje jezikovno mešanega ozemlja dobili slovensko prilogo k zborničnemu glasilu, ki je že bila soglasno odobrena. Predolgo bi bilo, če bi hoteli naštetati še vse primere. Toda kakor pri teh tako spoznamo tudi pri ostalih, da je za našo skrb za rešitev perečih agrarnopolitičnih problemov naših, s tem pa tudi vseh delovnih kmetov na Koroškem večina gospodov v zbornici gluha.

Pričo takega zadržanja sta slovenska zbornična svetnika upravičeno glasovala proti proračunu. Pri tem je pa treba ugotoviti, da so nekateri zbornični svetniki po končanem zasedanju odobrili to jasno in načelno pravilno stališče.

Na zadnjem občnem zboru smo — tako je vsaj završalo — dregnili v osje gnezdo. Rdeče zaripli ing. Maierhofer in drugi eksponenti »obrambnega odbora« in iniciatorji skupnih skrajno reakcionarnih ÖVP-VDU-list pri občinskih volitvah so nad tem »nezaslišanim zadržanjem slovenskih zastopnikov« zahrumeli. Toda njihova nadutost ne bo prekričala dejstva, da je zbornica po večini predstavnikov »še vedno prehranjevalni urad za nekatero na račun kmečkega ljudstva«, kakor je to zelo posrečeno nedavno dejal eden naših kmetov. Toda pravičnost, enakopravnost in prava demokracija sta tudi na pohodu in Kmetijsko zbornico in stari zakrknježi ji poti ne bodo mogli postaviti.

Dokumenti govore...

O raznarodovalnem stremljenju tržaškega škofa Santina

(3 Nadaljevanje)

3. Ta zelo star običaj ni bil uveden v župnije, ki tvorijo del reške škofije, v katerih „zloraba“ izvira direktno iz staroslovanske liturgije, ki je bila stoletja legalno v veljavi (po rimskem obredu, toda celotno v staroslovanskem jeziku) na vsem ozemlju sedanje reške škofije na osnovi posebnega pooblastila s strani „Sommi Pontefici“. Zgodovinsko dejstvo, da je bila tudi vsa sv. maša opravljena v staroslovanskem jeziku na vsem ozemlju naše škofije že dolga stoletja, je bilo na nepobitni način dokazano s široko zgodovinsko dokumentacijo, ki je obsegala stotine dokumentov, citiranih v spomenici, ki je bila predložena 1910. leta s strani duhovništva in ljudstva škofij Trst—Koper in Parenzo—Pula njegovi svetosti papežu Piju X. (memorial in iskrena prošnja za slovanski jezik v škofijah Trst—Koper, Parenzo—Pula leta 1910). Ako ga sv. kongregacija želi, si podpisani dovoljujejo poslati kopijo omenjenega memoriala in priložiti nove dokazne dokumente.

Tekom 19. stoletja se je v cerkvah omenjenih škofij namesto staroslovanskega jezika pričelo uvajati v liturgijo latinski jezik in to zaradi pomanjkanja staroslovanskih liturgičnih knjig in zaradi pomanjkanja duhovnikov, ki bi ta jezik poznali; končno so bili, odkar je avstrijska oblast leta 1861. prepovedala poučevanje staroslovanskega jezika v centralnem teološkem seminariju v Gorici, duhovniki podučeni v staroslovanskem jeziku vedno bolj redki. Da ne bi vznemirjale ljudstva, kateremu so bili stari privilegiji dragoceno duhovno bogastvo, so duhovne oblasti odredile, da je v hrvaških župnijah (dodeljenih pozneje 1925. leta reški škofiji) duhovnik pri sv. maši in splošno pri liturgičnih opravilih moral peti ali čitati v staroslovanskem jeziku vse dele (sv. maše — op. ured.), ki se čitajo na glas. Torej nam tudi zgodovinski razvoj jasno kaže, da omenjena navada ni „zloraba“, temveč pravica. — — —

4. Tudi dekret sv. obredne kongregacije z dne 18. 12. 1906 dovoljuje v privilegiranih škofijah pri petih mašah petje pisma in evangelija v hrvaškem jeziku pod pogojem, da se pismo in evangelij najprej pojeta v latinščini in nato v hrvaščini — — —

— — — Jasno je, da se odlok mons. Santina nahaja v vidnem nasprotju s to odredbo dekreta sv. obredne kongregacije, kajti škof namerava prepovedati in je že prepovedal ne samo petje vseh petih delov sv. maše v staroslovanski, ampak hoče odpraviti tudi petje pisma in evangelija v hrvaščini.

Ko je bil 1906. leta objavljen ta dekret sv. obredne kongregacije, so se med istrskim slovanskim ljudstvom dvignili živahni in neprestani proteti proti novi odredbi, ki določa petje pisma in evangelija v hrvaščini šele za petjem teh delov v latinščini. Toliko bolj globoko bo ogorčenje vernih Slovanov reške škofije, če se bo izvedel dekret mons. Santina, s katerim bo ljudstvo prikrajšano zadnjih ostankov starih privilegijev, izdanih od sv. kongregacije po volji Sv. očeta.

5. Z dekretom z dne 18. 2. 1906 je sv. obredna kongregacija dovolila uporabo „Rituale Romano“ (rimski obrednik — op. ured.) v modernem hrvaškem prevodu za vse cerkve, ki uživajo privilegij staroslovanskega jezika in tudi za tiste, v katerih se pojejo v tem jeziku samo nekateri deli sv. maše — — —

6. Okrožnica prevzu. reškega škofa namerava prepovedati slovensko petje pri euharističnih procesijah, slovensko petje pri euharističnih opravilih, vprašanja, ki se stavljajo v slovenski botrom pri krstu itd. — — —

— — — Užaljeni zaradi takega nepravilnega preganjanja njihovega jezika, so mnogi verniki zapustili cerkev in javno obtožujejo cerkevne oblasti, da aktivno sodelujejo pri nečasnih dejanjih poganskega nacionalizma.

Zato prosimo prevzu. sv. obredno kongregacijo, da bi se usmiliła toliko tisoč nesmrtnih duš in da bi izvolila poslati prevzu. reškemu škofu nalog, da dovoli in uvede v vse župnije, kjer prebivajo slovanski katoliki in posebno na Reko, Volovsko in Opatijo v pridige in druge verske obrede, ki niso strogo liturgični, uporabo slovensčine oz. hrvaščine — — —

V zvezi s podeljevanjem sv. krsta sporočamo, da vsebujeta „Rituale Romano“ v slovenskem in hrvaškem prevodu kot tudi „Liber precum“ v slovenskem prevodu, objavljenem od preč. škofov iz Gorice in Trsta, v 1932. letu, molitve botrov in vprašanja, stavljena s strani duhovnikov botrom, v hrvaščini in slovenski — — —

7. Končno podpisani obračamo pozornost sv. obredne kongregacije in s tem sv. Stolice na dejstvo, da ni nikoli tako kot danes neprimeren čas za odpravo starih privilegijev z ozirom na jezikovne navade v duhovnem življenju v naši pokrajini — — — Mnogi bi se oddaljili od sv. Cerkve, mnogi drugi bi čakali ugodnejše politične trenutke, na svobodnejši režim, da bi lahko zapustili sv. katoliško cerkev in sprejeli nato pravoslavno (kjer bodo našli njihov materinski jezik kot uradni jezik v vseh opravilih) kot je to naredilo že stotine naših emigrantov — — —

Reka, 15. 11. 1934

Vdani v srcu Gospodovem.

Slovenski duhovniki niso skrivali storjenega koraka pred škofom in škof Santin se je zelo bal, da bi omenjena spomenica lahko nasprotovala njegovim načrtom. Zaradi tega je opozoril vse prijatelje v Rimu, naj mu sporoče, kako poteka zadeva s spomenico. Tako mu je neki »Giuseppe« iz sekretariata, ki je bil verjetno monsig. Giuseppe Delton takrat pri

državnem sekretariatu, dal vedeti v pismu z dne 12. 2. 1935, da mu o zadevi še ni ničesar znanega.

Značilna so nato pojasnjevanja v zvezi s spomenico, ki jih je dal P. Vellico iz »Athenaeum Antonianum de Urbe«. V pismu z dne 18. 2. 1935 je namreč sporočil škofu Santinu naslednje:

„Athenaeum Antonianum de Urbe
Via Merulana 124

Rim, 18. 2. 1935

Prečastita ekscelenci!

Pravkar sem bil pri sv. kongregaciji in sem govoril z monsig. Dantejem. Pritožba obstoja in kakor sem lahko razumel, so zelo vznemirjeni zaradi nje, toda dali bodo odgovor. Vse je že pripravljeno in ni potrebno drugega kot izdati odločbo.

Jasno, da mi zaradi tajnosti monsig. Dante ni povedal, kaj je bilo sklenjeno, toda obljubil mi je, da bo pospešil odgovor.

Prosil bom Gospoda, da bi se vse v miru končalo.

Z voščilom vsega najboljšega Vaši ekscelenci in vse spoštovanje Vaši družini poljubljam sv. prstan, proseč bratskega blagoslova.

Vaši ekscelenci

vdani

M. Vellico.

Toda po preteku petih dni oz. v pismu ured.) zanika v prejšnjem pismu podano z dne 23. 2. 1935 on (M. Vellico op. novico in sporoča škofu Santinu:

„Athenaeum Antonianum de Urbe
Via Merulana 124

Rim, 21. 2. 1935

Prečastita ekscelenci!

Monsig. Henriko Dante me je poklical to jutro na sv. kongregacijo in mi povedal, da po skrbni preiskavi ni našel nobene pritožbe Vaših duhovnikov glede na to, kar Vi pravite 15. t. m. Obstoja torej ena od dveh možnosti, ali Vaši duhovniki lažejo ali pa so se zatekli h kakšni drugi rimski oblasti, ki spomenice še ni predala po običaju sv. obredni kongregaciji, ki je edino merodajna tudi glede dekreta, izdanega maja preteklega leta.

Potrebno je torej, da Vaša ekscelenci previdno razčisti vso stvar, da ne bi bil spretno prevaran in potegnjen za nos.

Toliko sem hotel sporočiti, da se bo Vaša ekscelenci vedela ravnati. Pritožba na obredno kongregacijo ni.

Blagoslovite me, medtem ko Vam poljubljam sv. prstan

Prevzu. Ekscelenci

vdani

Vellico.

(Dalje prihodnjic)

Dr. Mirko Rupel:

SLOVENSKI JEZIK

Podpičje

Podpičje je ločilo med vejico in piko: krepkejšje je kakor vejica, šibkejšje od pike. Tu je nekaj zgledov: *Molek je trkal in trkal; na posled so se vrata odprla in prikazala se je ženska. — Nekoliko dni sta se dobro imela; bil jima je kratak čas.*

Stavki za podpičjem so miselno neposredno navezani na stavke pred podpičjem, a ne tako tesno, da bi mogli postaviti vejico; pika bi jih pa miselno preveč raztrgala. Zato uporabljamo vmesno ločilo — podpičje.

Dvopičje

Dvopičje stavimo pred naštevaje ali razlaganje, n. pr.: *Imel je tri hčere: Ivanko, Micko in Anko. Ivan je kakor veter: ne bo zamudil, kar je obljubil.* V teh primerih pišemo za dvopičjem z malo začetnico.

Dvopičje stoji tudi pred premim (dobesednim) govorom, n. pr.: *Neznanec je vprašal: „Ali je oče doma?“ Ženska je odgovorila: „Ne, mislim pa, da kmalu pride.“* V teh primerih pišemo za dvopičjem z veliko začetnico.

Pomišljaj

Pomišljaj loči vrinjeni stavek od celotnega stavka, močnejše poudarja nasprotje, razlaga besedo (misel) z nenadno drugo mislijo, dodaja misli razlago z okrajšano primerom in nakazuje neizrečeno misel. Za teh 5 pravil naj navedem 5 zgledov:

S prijateljem — tudi jaz imam prijatelje — sva šla počasi po drevoredu. Jezik lepo govori — prazno je tvoje srce. Prijatelj — to je beseda vseh besed. Imeli smo ljudi — v poljani cvet, imeli smo jih — vrhu gore hrast. Takoj tiho, če ne — !

Vezej

Z vezajem vezemo dve besedi, če sta tesno povezani: proga Ljubljana-Trst, francosko-slovenski slovar, pogledal ga je prezirljivo-ponosno.

Z vezajem vezemo členico le z zaimki in prislovi, kadar stoji pred njimi: *le-ta, le-tega, le-oni, le-tu, le-sem* itd. (toda: *tale, tegale, tule* ...).

Narekovanj

Narekovaj zaznamuje premi ali dobesedni govor. Primerjaj naslednje tri stavke:

Gospodinja je vprašala: „Dekleta, ali ste požele?“

„Dekleta,“ je vprašala gospodinja, „ali ste požele?“

„Dekleta, ali ste požele?“ je vprašala gospodinja.

Narekovaj nam rabi tudi, da posebej označujemo besede kot naslove ali jim dajemo prav določeni pomen. Zgledi: »Partizanka« je priplula zgodaj zjutraj v pristanišče. Kdo ne pozna Prešernovega »Krsta pri Savici«! Divji petelin jame »skrtati«, potem »poči« in »prevrže« in nazadnje »zabrusi«, pravijo lovci.

Pri naslovih pa raba narekovaja ni nujna; zato bi lahko napisali: Kdo ne pozna Prešernovega Krsta pri Savici!

Razzlogovanje

Besede delimo na zloge tako, da jemljemo k naslednjem zlogu:

1. soglasnik med samoglasnikoma: *pi-sa-ti, Ce-lo-vec, ma-te-rin*;

2. soglasniško skupino, ki more začeti besedo: *sti-ska, re-ka, ko-ro-ški, do-bro, i-skera*; skupine *sk, kl, šk, br, skr* lahko začinjajo besede n. zr. *skop, klic, škoda, brat, skrit*, zato jih ne delimo;

3. tisti del soglasniške skupine, ki more začeti besedo: *ov-ca, slov-stvo, moj-ster, ljud-stvo, bol-ha*; v besedi *ovca* ne moremo deliti *o-va*, ker se s skupino *vc* ne začinja nobena beseda; zato moramo v pustiti prvemu zlogu: *ov-ca*; podobno *slov-stvo*, ker se s skupino *vstv* ne začinja nobena beseda itd.

Zapomnimo si še, da črk *lj* in *nj* nikoli ne delimo (*po-lje, zna-nje*) in da zlogujemo zložene besede po njih sestavinah; tako delimo *pred-la-ga-ti*, dasi bi po zgornjih

pravilih morali deliti *pre-dla-ga-ti*, ker se zavedamo, da je beseda nastala iz *pred-lagati*. Podobno še: *brez-u-men* (ne: *bre-zu-men*), *iz-bra-ti* (ne: *i-zbra-ti*), *od-lo-ži-ti* (ne: *o-dlo-ži-ti*) itd.

Besede

Besedni ustroj

Če si pobliže pogledamo besede *dati, dam, daš, dajte, dar, daritev, davek, izdaja*, kmalu uganemo, da imajo nekaj skupnega — glasovno skupino *da*. Ker so iz tega da kakor iz korena zrasli poganjki, govorimo v slovnici o besednem korenu. Osnovni pomen korenu *da* je »dajanje« v tej ali oni obliki.

Koren se lahko kaže v različnih oblikah, kakor nam kaže primerjava naslednjih besed: *tek-el — tok; po-greb — grob; lij-em — loj; na-pij-e — na-poj — na-paj-ati; ber-em — z-bor — br-ati — iz-bir-a*.

Tisti »poganjki«, ki so zrasli iz korena, se imenujejo pripone, pač zato, ker jih »oprežujemo« korenu. S pripunami izvajamo ali izpeljujemo nove besede: *da — dar — darilo — darilce — daritelj — daritev — darovalec — darovati — darovit — darovitnost — darežljiv — darežljivost*.

Besede, ki jih izvajamo iz korena s pripunami, imenujemo izvedenke.

Lahko pa še na drug način delamo besede. Ni težko uganiti, da so besede *kazipot, radodaren, seveda* nastale iz *kazi+pot, rado+daren, se+ve+da*, da so torej sestavljene iz dveh ali več besed. Pravimo jim *sestavljeneke*.

Še na tretji način lahko dobimo nove besede. Če rečemo *brez-mejen, do-končati, med-naroden, pred-lanski, pri-gnati, s-hod*, vidimo, da so te besede zložene s predlogi. Ti predlogi (*brez, do, med, pred*) se rabijo tudi sami zase, nekateri pa se rabijo samo v zložitvi: *pra-babica, preučiti, vz-hajati*. Te in one imenujemo predpone, a besedam, zloženim s predponami, pravimo *zloženk*.

(Se nadaljuje)

KOLEDAR

Petek, 5. marec: Evzebij
Sobota, 6. marec: Perp. in Fel.
Nedelja, 7. marec: Tomaž Akv.
Ponedeljek, 8. marec: Janez od B.
Torek, 9. marec: Frančiška R.
Sreda, 10. marec: 40 mučencev
Četrtek, 11. marec: Sofronij.

SPOMINSKI DNEVI

5. 3. 1907 V Franciji izvedena ločitev cerkve od države.
6. 3. 1836 Rojen v Podsmreki pri Velikih Laščah pesnik in pisatelj Josip Stritar.
7. 3. 1891 Umril na Dunaju Franc Miklošič, eden največjih slovenskih filologov — 1936 Nemške čete so zasedle demilitarizirano Porenje in s tem prekršile versajsko mirovno pogodbo — fašizem je začel s pohodom.
8. 3. 1906 Prve volitve v rusko duno — 1910 Na mednarodni konferenci socialistk je bil na predlog Klare Zetkin razglašen 8. marec kot praznik naprednih žena — 1937 Umril na Okroglem pri Kranju v 93 letu starosti prof. Tomo Zupan, prešernoslovec in mecen univerzitetne knjižnice v Ljubljani ter ustanovitelj šolske družbe sv. Cirila in Metoda.
9. 3. 1848 Revolucija na Dunaju — 1944 Borci zapadnokoroškega odreda vdrlji v Sveče — 1945 Bombardiranje Ljubljane. Pri tem je bila poškodovana tobačna tovarna in vilška četrta na Mirju.
10. 3. 1872 Umril italijanski revolucionar Giuseppe Mazzini, začetnik uporniškega gibanja v Italiji.
11. 3. 1917 Začetek revolucije v Rusiji. Petrograjski komite RSDRP-b je izdal poziv za sestavo prve revolucionarne vlade.

Vovbre

Pred novim letom sta se izvedli pri nas dve spremembi posestev. Prodano je bilo veliko Kobanovo posestvo, ki obsega 97 ha, od teh 17 ha gozda, ostalo pa obdelovalne zemlje. Posestvo je bilo prodano z vsem živim in mrtvim inventarjem, medtem 60 glav govedine. Posestvo je moderno urejeno. Kupna cena je bila primeroma zelo nizka in sicer je šlo posestvo za 110 tisoč švicarskih frankov, kar odgovarja nekako vsoti 800.000 šilingov. Kupec je iz Solnograda. Takoj je prodal konje, češ da niso več rentabilni. Zemljišče bo obdeloval s tehničnimi pripomočki z motorno silo, delavce pa bo plačeval po delovnih urah brez hrane.

Približno isti čas je kupil p. d. Polčnik iz Rut Potočnikovo kmetijo, ki obsega 13 ha obdelovalne zemlje. To posestvo je kupil za ceno 280.000 šilingov in sicer brez inventarja. Ker ima les primerno visoko ceno, je kupec prodal v strmini nekaj lesa in je posestvo z lahkoto plačal. V primeri s Kobanovo farmo je Polčnikova kmetija zelo draga. Res je, da manjšo kmetijo lahko obdelujejo družinski člani, dočim je večje posestvo navezано na drage tuje delovne sile, ki so tudi težko za dobiti.

Kotmara ves

Nedavno sta umrli dve stari korenini iz naše okolice. K zadnjemu počitku smo zanesli Janeza Perkonika, star., p. d. Korata v Kotmari vesi. Dosegel je starost blizu 80 let. Dolga leta je bil član naše požarne brambke. Materi zemlji smo izročili tudi Janeza Golserja, p. d. Poškovega Hanza na Plešivcu. Tudi pokojni Golser je dosegel starost okoli 80 let in je bil prav tako zaslužen član požarne brambke. Za svoje 40-letno sodelovanje pri požarni brambki je bil pred kratkim odlikovan. Naj bo našima starima dobrima znanca ma domača zemlja lahka! —

V nedeljo so priredili naši mladinci v svojem krogu slalom v smučanju in sicer so štartali iz Plešivca v Kotmaro ves. Prvi je prispel na cilj Janez Stosir v času 4,15, drugi je bil Filip Koban s časom 5,25, tretji Care Karel, ki je prismačal v času 5,35. Nadaljnji so sledili. Žal samo, da se je pri teku ponesrečil naš 17-letni Albin Lesjak. Zaletel se je v neko drevo ter si je zlomil nogo v zgornjem gležnju. Želimo mu skorajšnje okrevanje, v ostalem pa gojimo željo, da bi tudi pri nas v Kotmari vesi čimprej ustanovili športno društvo.

Po naši zemlji

Vse naše sile proti združenim reakcijam v Bilčovsu

Bilčovs. — Kakor drugod so se tudi pri nas združili za občinske volitve pod isto firmo vsi tisti, ki jim dejansko ni za mirno sožitje na vasi in v občini. Združili so se pod svojo »Heimatliste«, da nastopijo enotno vsi, ki so proti enakopravnosti slovenskega jezika, proti pravicam zavednih koroških Slovencev sploh. O tem smo se še posebno lahko prepričali preteklo nedeljo, ko je neki poseben izdobje od 1938 do 1945 znani gospod skušal prepričevati socialističnega mandatarja, ki se je po zborovanju še nekaj časa zadržal med ljudstvom, da njihova lista ni naperjena proti socialistom, temveč samo proti drugim skupinam. Z drugimi besedami povedamo bi se to pač glasilo: proti Slovincem.

Nikakor nas ne čudi, da se taki ljudje zaganjajo proti slovenskemu ljudstvu, saj si po letu 1945 sploh hočejo lastiti monopol domovinske zvestobe in ljubezni do Avstrije, ki pa so se je spomnili šele potem, ko je s porazom Nemčije bilo konec njihovih sanj o tretjem rajhu. Ker pa ni

smo šovinisti, tudi v vrstah naših nasprotnikov vidimo tiste ljudi, ki so nekoliko bolj razsodni in ki bi, če bi šlo po njihovem, le bolj pametno in stvarno reševali vprašanja sožitja v občini. Žal pa je takih le bolj malo in še te so, kakor kaže njihova kandidatna lista, potisnili na brezizgledna srednja in zadnja mesta. Vodilni gospodje pač hočejo nemoteno voditi borbo proti vsemu, kar je slovenskega, saj so to povedali že sami, zato nam tudi ne smejo zameriti, da jih po njihovih dejanjih vedno bolj spoznavamo kot nazadnjaško, šovinistično in protislovensko OVP-VDU-reakcijo.

Napram drugi, to je socialistični listi pa je naše stališče takšno: Ponovno smo že izjavili in tudi z dejanji dokazali, da smo za mirno sožitje in za sodelovanje z vsakim, ki ima iskrene in poštene namene, ki priznava tudi Slovence za enakopravnega človeka. Še od nikogar nismo zahtevali, da mora prevzeti naše ideje in našo miselnost, če hoče z nami sodelovati,

Zveza slovenskih zadrug v Celovcu, registrirana zadruga z omejenim jamstvom
Celovec, Pavličeva ulica 7
Telefon 21-29

V A B I M O

fante in dekleta naših vasi

na tečaj, ki ga priredimo v novem Zadrugnem domu v Sekiri za
mlade zadružnike

Pričetek v ponedeljek, dne 8. marca 1954 ob 12. uri. Konec v torek, dne 9. marca 1954. Prometna zveza iz Celovca, avtobusna postaja (Autobahn-hof) ob 11. uri v smeri Otok (Maria Wörth) do postaje »Sekirn — Wienerheim«.

Prehrana in stanovanje za udeležence brezplačna.

Brdo v Zilji

Da so športne prireditve vedno lahko prilike za spoznavanje in zbiževanje mladine različnih narodov, to na takih prireditvah dostikrat poudarjajo. Le malokdaj pa se zgodi, vsaj v Zilji doslej o čem takem še nismo slišali, da prireditelji na Koroškem tudi na zunaj upoštevajo to dejstvo. Zato hočemo s posebnim zadovoljstvom zabeležiti nedavno mednarodno mladinsko športno prireditev v Šmohorju, na kateri so sodelovali koroški, jugoslovanski in italijanski tekmovalci.

Že plakate, ki so vabili na to prireditev, so šmohorski prireditelji dali tiskati v treh jezikih, v nemščini, slovenščini in italijanščini. Še bolj razveseljivo pa smo bili presenečeni, ko smo tudi iz naše vasi nekateri šli v Šmohor gledat smučarske skoke v nedeljo, 14. februarja. Tako pozdravni nagovor kakor tudi napovedovanje med skoki smo slišali v vseh treh jezikih. Za nas je bilo to prvič, da smo slišali naš materinski jezik popolnoma enakopravnega v avstrijskem javnem življenju, h kateremu je tako veliko mednarodno prireditev brez dvoma prištevati.

K takemu, res spoštljivemu zadržanju samo lahko rečemo: »Bravo, šmohorski športniki!« Vsem onim pa, ki jim je naš materni jezik bodisi v šolah, v ostalem javnem življenju ali nasploh še vedno trn v peti, pa polagamo na srce, naj si vzamejo šmohorske športnike za zgled. Tako kot oni, je treba upoštevati jezik drugega, sosednega naroda, pa nikdar ne bo več narodnostne mržnje v deželi, pa bo zaživelo resnično prijateljstvo med sodeželahni ne glede na narodnost in jezik.

Sele - Zgornji Kot

Kdo v naši okolici ni poznal živahne, povsod priljubljene Mihcove Barbije. V našem prosvetnem društvu je bila marljiva sodelavka, odlično je igrala in se sploh vsestransko udeleževala v slovenski prosveti. Prav posebno marljivo je delovala v odseku Slovenskega prosvetnega društva »Planina« v Selah, ki nosi ponosno ime »Partizan«. Potem pa je

kakor mnogo naših koroških deklet, šla v tujino, v Švico, za zaslužkom. Z njenim odhodom je nastala v naših vrstah občutna vrzel in nadejali smo se ter želeli, da bi se vrnila v naše domače kraje.

Barbi je prišla res pretekli dnevi, toda samo za kratko časa, prišla je namreč jemati slovo. Barbijo je vzljubil v Švici fant in tudi sama ni odrekla ter sta sklenila, da se bosta poročila. In zares, kakor je povedala, si bosta v soboto prisegla trajno zvestobo. Zato pa je prišla, da se je poslovila od hišice očetove, od očeta in ostalih sorodnikov, prijateljic in znancev in od svojih ljubljanih sončnih Sel. Mama ji je žal že pred leti umrla. Odšla je nazaj v Švico, kjer bo pričela novo življenje. Želimo ji ob njeni odločitvi mnogo sreče.

OBVESTILO

V petek, dne 19. marca 1954, ob 9. uri dopoldne bo v Delavski zbornici v Celovcu, Bahnhofstrasse,

občni zbor
Zveze slovenskih žena

Odbor

naših Sel in slovenske Koroške pa ne bo pozabila in kakor jo poznamo, smo prepričani, da ne bo pozabila tudi svojih mladostnih vzorov.

V Selah-Srednjem Kotu je v nedeljo pogorela baraka, kjer je stanovala Jožefina Bergman in njen podnajemnik Herman Denski. Ko sta se oba imenovana nahajala na pustni zabavi na Bajtišah, je v baraki iz neznanega vzroka nastal požar. Sosedje so takoj alarmirali požarno brambo v Selah in Bajtišah. Ko je požarna bramba s težavnim transportom motorne brizgalne prispela do barake, je bila ta že vsa v plamenih in so mogli rešiti le dve kosi, dočim je baraka z vsem inventarjem in kurami zgorela. Škodo cenijo na okoli 20.000 šilingov. Baraka je bila last veleposestnika Marescha,

Slovenska prosvetna zveza naznanja:

VABILO

Slovensko prosvetno društvo »Srce« v Dobrli vesi bo na splošno željo občinstva v nedeljo, dne 7. marca 1954 ob 3. uri popoldne v Narodnem domu v Dobrli vesi ponovilo igro

»GENOVEFA«

Pol ure po predstavi bo v čitalnici Narodnega doma občni zbor Slovenskega prosvetnega društva »Srce«.

zahtevali pa smo in zahtevamo od vsakogar iskreno miselnost, poštena dejanja in priznavanje enakopravnosti. Socialistična lista da upati, da bo sodelovanje z ljudmi, ki iskreno mislijo in ki niso pripravljene sodelovati pri akcijah, naperjenih proti slovenskemu ljudstvu, v bodoče omogočeno na enakopravni podlagi.

K pripravam za volitve smo pristopili samozavestno in postavili listo, ki naj bi družila kmeta in delavca brez razlike prepričanja in miselnosti. Za kandidate smo postavili moške, ki zastopajo prepričanje in miselnost občanov in so nam zato tudi jamstvo, da bodo kot izvoljeni mandatarji uresničili naš program, ki vsebuje enakopravnost za našega človeka in sodelovanje z vsakim, ki dobro in napredno misli in je pripravljen, svoje dobre namene tudi uresničiti, odklanja pa vsakega, ki se javno ali prikrito udejstvuje proti uresničenju naših ciljev. Zato smo se odločili za kratek volilni razglas, ki vsebuje naš program:

1. delati za mir in pravo zastopnost med občani, 2. občino pošteno voditi, 3. interese kmetov in delavcev odločno zastopati, 4. z našim žulji pridelanim občinskim denarjem pametno in varčno razpolagati.

Prepričani smo, da tako največ koristimo naši slovenski stvari in mirnemu sožitju obeh narodov na Koroškem, zato se bomo v Bilčovsu brez razlike odločili pri volitvah za

Zvezo kmetov in delavcev

Bilčovs

Komaj je utihnil odmev žalne pesmi na našem mirodvoru in že so se oglasili ponovno zvonovi ter oznanjali žalostno novico, da je blaga Žegarjeva mati v Bilnovsu za vedno vzela slovo. Dosegla je lepo starost 78 let. Njeno življenje je bilo en sam delavni dan. V trudu in trpljenju je s svojim prvim in drugim možem gradila in vzdrževala dom pri p. d. Žegarju, kate-rega je tudi srčno ljubila. Ni ji bila usoda na tem svetu mila. Umrli sta ji oba moža in tudi njen sin, naslednik na njenem domu, je bil njej in svoji ženi vzeta na tragičen način. Kljub vsemu temu pa je rajna junaško nosila križe, ki so prišli nad njo.

Rajno je krasila tudi izredna narodna zavednost. Še par dni pred svojo smrtjo je zapisala lastnoročno tako rekoč svojo narodno oporoko: Prva beseda moja je bila slovenska in tudi zadnja naj bo slovenska. Ljubim svoj narod in mu hočem ostati zvesta. To so bile njene besede, zapisane par dni pred smrtjo.

Zanimala se je tudi še za predstoječe občinske volitve ter rekla, da bo šla voliti in da bo volila tako, kakor ji veleva narodna zavest. Sicer tako skromna žena je pokazala prav zadnje dni svojega življenja toliko ljubezni svojemu narodu in naši slovenski materni besedi, da je lahko za zgled marsikateremu omahljivcu, ki ne ve, da je lepo in častno ostati zvest temu, kar so bili njegovi starši. Blago ženo smo ob veliki udeležbi položili k zadnjemu počitku. Pevci našega prosvetnega društva so se poslovlili od pokojne z lepimi žalostinkami. G. župnik pa ji je posvetil lep poslovlilni govor. Počiva naj mirno, naše sožalje pa vsem preostalim!

Kratke vesti iz Koroške

V Velikovcu, v okrepčevalnici Marije Riepl, so nekega večera pretekli teden nenadoma zaslišali v stranski sobi detonacijo strela. Samoumevno so se takoj zanimali, kaj bi moglo biti ter so pohiteli pogledati. Zagledali pa so žalosten prizor, na tleh je ležal v krvi neki možki, poleg njega pa samokres. Nemudoma so poklicali zdravnika, ki je mogel ugotoviti samo še smrt, povzročeno s strelom skozi sence. Ugotovili so, da je mladi človek, ki si je s samokresom vzel življenje, kmečki sin Anton Šelismik iz Gurčič pri St. Petru na Vašinjah.

Volivci občine Bela!

Letošnje občinske volitve bodo za našo občino velikega pomena. Morda nikjer drugod izdajstvo dr. Tischlerjeve KLS ni tako očitno in sramotno kakor pri nas. Celovško vodstvo KLS je odvrlo krinko in se odkrito povežalo z OVP-jevsko gospodo in nacisti proti našim zavednim kmetom in delavcem, proti našemu delovnemu človeku. Tujerodni grof Thurn in Tischlerjeva desna roka, emigrant Muri, ki se šele pred nedavnim vsedel na Pristovnikovo posestvo, sta se javno pobratila in zaklela proti napredku naših krajev, proti gospodarskim in narodnim težnjam naših ljudi. Domačina Miho Šveglja, ki se sramotnega izdajstva morda niti ne zaveda v polni meri, izrabljata samo za izvesek svoji zlagani »Christliche Wahl-gemeinschaft«. Kaj imata s krščanstvom opravka heimwehrovski grof in belogardistični emigrant? Obema gre le za gosposke interese, slovenski kmetje, slovenski delavci in obrtniki so in ostanejo jima deseta briga.

Volivci belske občine, kmetje in delavci!

Grof Thurn in emigrant Muri nista vaša kandidata, marveč predstavnik Slo-

vencem in delovnim ljudem sovražne OVP-jevske, nacistične in izdajalske KLS-ovske gospode.

Volivci belske občine, zavedni slovenski kmetje in delavci! Vaše gospodarske, narodnostne in kulturne koristi lahko zastopajo v občini samo pošteni in ugledni domačini, ki kandidirajo na listi

Kmečka - delavska volilna zveza občina Bela

Vsi kandidati na tej listi so vaši sosede, ki razumejo vaše potrebe. Vsi jih poznate kot zavedne Slovence, kot protifašistične borce za demokracijo, kot poštene kmete in delavce, kot naše zadrušnike. Zaupajte jim svoje glasove, izvolite jih v občinski odbor, kjer se bodo s poštenim trudom in nepristransko postavili za prepreko naše občine, za narodnostne pravice naših ljudi, za koristi vseh delovnih ljudi, ki nočejo biti ponižni hlapci tuje in domače izdajalske gospode.

Volite vsi

Kmečko - delavsko volilno zvezo občina Bela

in Franc Kuhar iz Čergovič pri Šmihelu. V gostilni pri Hrustu so se potrudili, da številnim gostom ničesar ni manjkalo in so se prav dobro imeli do belega drugega dne. Nevesta Micka je svojega moža povedla na dom svojih staršev. Želimo mnogo sreče!

Mislimo, da smo predpustne in pustne dneve dodobra preplesali ob številnih plesnih prireditvah, ki so v teh dnevih običajne. V soboto zvečer je priredilo Športno društvo v Pliberku svoj »bal«, v ponedeljek je bil domači ples pri Lamu, v nedeljo ples na Ponikvi in še drugod manjše pustne zabave. Pri Železniku v Ljubčah je bil zaključek po Okrajni kmetijski zbornici prirejenega šiviljskega tečaja, od sobote na nedeljo pa je bila številno obiskana plesna prireditev.

Slovenski oktet v Zap. Evropi

Pretekli teden v petek je odpotoval iz Ljubljane tudi pri nas na Koroškem znani Slovenski oktet, ki bo na povabilo neke holandske organizacije priredil koncerte na Holandskem, v Belgiji, Franciji in Angliji. V teku štirih tednov bodo znani pevci nastopili z jugoslovanskimi in s slovenskimi umetnimi in narodnimi pesmimi v sedmih mestih Holandske in treh mestih Belgije, kakor tudi v Parizu, Metz, Strassbourgu in Londonu. Posebej pa bo oktet v omenjenih državah priredil koncerte za jugoslovanske izseljence.

Kakor smo slučajno zvedeli od pevcev samih, jih je povabilo tudi avstrijsko podjetje VOEST v Linzu, kjer bo Slovenski oktet po možnosti nastopil ob povratku iz Holandske.

Sodelovanje med Avstrijo in Jugoslavijo

na kulturno-umetniškem in znanstvenem področju

Ko je Slovenska prosvetna zveza pred nekaj leti začela posredovati koroški javnosti prva gostovanja kulturno-umetniških skupin iz sosednje države Jugoslavije, je še marsikdo z nerazumevanjem in celo nezaupanjem gledal začetek tozadevnega udejstvovanja. Niso bili redki tisti, ki so v svoji ozkosrčnosti ali nepoučenosti komentirali taka prizadevanja s staro parolo: kaj nam že more nuditi divji Balkan. Razvoj zadnjih let pa je pokazal, da so bili veselo presenečeni tisti, ki so iskreno pozdravljali izmenjavo kulturnih dobrin dveh narodov-sosedom, in da so bili boljše poučeni oni ki so v svojem zakrknjenem samoljubju podcenjevali vse, kar ni bilo njihovega.

Danes z veseljem ugotavljamo, da je razvoj zadnjih let prinesel lepe uspehe in posebno koroški Slovenci lahko s ponosom povemo, da smo zadovoljivo vršili nalogo posredovalca za medsebojno izmenjavanje in sodelovanje med državam-sosedama. Ni treba posebej poudarjati, da so prav ta medsebojna gostovanja kulturno-umetniških skupin največ doprinesla k medsebojnemu spoznavanju in na podla-

gi tega do čim tesnejših prijateljskih odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo.

Tudi v bodoče se bo nadaljevalo in poglabljalo medsebojno sodelovanje zlasti na področju kulture in umetnosti. Že za ta mesec je napovedan poseben teden avstrijske glasbe v Jugoslaviji in bodo v času od 7. do 19. marca priredili v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani koncerte avstrijskih glasbenih umetnikov. Meseca maja pa bodo jugoslovanski glasbeniki v okviru tedna jugoslovanske glasbe z domačimi komadi gostovali na Dunaju, v Grazu, Linzu in drugih mestih. Ob tej priložnosti nameravajo skleniti med obema državama medsebojno pogodbo o zaščiti avtorskih pravic.

Poleg tega so tudi za letos predvidene še nadaljnje izmenjave kulturno-umetniških in znanstvenih skupin, dalje razstave in podobne prireditve, o katerih bomo govorili še drugič. Lahko pa ugotovimo že danes, da bo vsako gostovanje nedvomno nov prispevek k medsebojnemu spoznavanju in, kar je za dobrososedske in enakopravne odnose med narodi-sosedi posebno važnega pomena, nov prispevek k medsebojnemu spoštovanju.

NOVE KNJIGE

Na tem mestu bomo redno objavljali poročila o novih knjigah. Tako bomo naše čitatelje sproti obveščali o bogati založniški dejavnosti v Sloveniji, hkrati pa jih prilično seznanjali tudi z novimi publikacijami avstrijskih založb.

Vse navedene knjige lahko naročite v knjigarni »Naša knjiga« v Celovcu, Gasometergasse 10.

JUGOSLAVIJA

Koledar družbe sv. Mohorja v Celju za leto 1954, ki je kakor tudi vse ostale publikacije knjižnega daru izšel v visoki nakladi 65.000 izvodov, prinaša na 224 straneh vsestransko zanimivo vsebino iz vseh področij vsakdanjega življenja. Za nas koroške Slovence je zlasti zanimivo dejstvo, da se koledar v svoji kroniki spominja našega prerano umrlega narodnega delavca Jake Reichmanna — Jesenika ter prinaša poleg daljšega opisa tudi njegovo sliko. Med narodo- in krajepisnimi poročili nas obširno spoznava z življenjem in borbo za narodni obstoj naših rojakov v Kanaalski dolini. Vsebinsko koledarja še poudarjajo številne slike, medtem ko krasijo tokrat popolnoma novo urejeni koledarski del vinjete ing. arch. Pengova. Delo istega umetnika je tudi ovitek, ki v obliki ornamentov prikazuje na prvi strani 12 astronomskih znakov, na zadnji pa štiri letne čase.

Gospodinski nasveti, Ela Presinger (112 strani). Kot redna knjiga za ude celjske Mohorjeve družbe vsebuje smotrne in praktične nasvete za našo gospodinjstvo in ji posreduje navodila za opravke doma, pri gospodinskih delih, pri perilu, šivanju, ročnih delih in vseh drugih opravilih v kuhinji in sobi; za zaklju-

ček pa jo seznanja še s cveticami-lončnicami, ki so ob pravilni negi in oskrbi lahko hvaljevna okrasitev vsakega domovanja. Ustrezajoče tekstne ilustracije živo ponazorjuje zanimivo vsebino knjižice, ki jo je umetniško opremil ing. arch. Ivan Pengov.

AVSTRIJA

Handels-Compass 1954 (Compass-Verlag, Dunaj, pl., 2038 str.)

Prinaša po posameznih strokah urejeni opis avstrijskih podjetij zunanje in veletrgovine ter vse važnejše tvrdke male trgovine. Posebno obširno je obdelano poglavje trgovine z železino in tekstilijami. Po abecednem redu blagovnih artiklov urejeni seznam trgovskih podjetij je važna bogatitev obširne vsebine. Z indeksom podjetij ter krajevnim seznamom je zagotovljena vsestranska komercialnim potrebam odgovarjajoča uporaba vsega skrbno obdelanega materiala.

Der Hofbaumeister. Bassoe-Heyken (Pfad-Verlag Salzburg, pl., 62.10 šil.)

Pfad-Verlag v Solnogradu je izdal roman »Der Hofbaumeister« izpod peresa Bassoe-Heyken. Roman nas s krasnim življenjesom velikega stavbenika kneza Bernharda Fischer von Erlacha hkrati seznanja z viškom avstrijske baročne dobe, z njeno duhovno nastrojeno stjo in njeno družbo. Vse to je prepleteno z življenjem velikega umetnika, v katerem igra poglavito vlogo ljubezen do Eleonore — grofice Batthyani. Pisatelj je razumel zajeti snov tako privlačno, da človek ob branju resnično dojame vso veličino tega edinstvenega umetnika, ki ni ustvarjal le na Dunaju, temveč tudi v svoji domovini na Stajerskem in še posebno v Solnogradu, tako da je brez dvoma najmočnejši predstavnik avstrijskega baroka.

Anton Ingolič:

Žeja

Čez čas so ga poklicali k pregraji, ga nekaj vpraševali in mu vneto prigovarjali, on pa ni vedel nič drugega kot to, da je ob vse. Tudi zdaj, ko je ob svoji zajokani ženi in sredi preplašenih otrok stopal po cesti, ni vedel nič več.

»Oče, ali hiša res ni več naša?« se je oglašil sedemletni Tomažek.

Zdaj so se zganili tudi ostali.

»Pa hlev in skedenj?« je vprašala leto starejša Nežika.

»In sadyonjak okoli hiše?« je hotela vedeti dvanajsetletna Barbika.

»Pa gozd z izvirkom, ki ne usahne celo v največji suši?« je kriknila Tilika.

»Kaj pa ložine pod vinogradom, kjer raste krompir in koruza, in tisti kos pašnika, kjer bomo kmalu začeli pasti sivo ko?« je v strahu jeknil Tomažek, ker se oče ni zmenil za njihova vprašanja, mati pa se je sklanjala nad Uršo, da ji ne bi videli v obraz.

Zdaj se je oglašil štiriletni Vanček, ki se je tesno držal matere za krilo, odtrgal se je od nje in stekel k očetu: »Vinograda pa

niste prodali, kajne?« je vzkliknil in pogledal očeta resno izpod čela, kakor da se to samo ob sebi razume.

Še bebec se je razburil. S svojimi predolgimi rokami je stresel očeta z vso silo za ramena in kriknil: »Aao... aao...!«

Šele zdaj se je Svenšek ozrl po otrocih. Videl jih je, kako so stali okoli njega in pričakovali odgovora. Da, to so moji otroci, ga je prešlo. Prav za prav niso vsi, eden je umrl, eden se bo še rodil, preden se bodo oglasili klopotci. Že zdaj ni bilo za vse dovolj kruha, kako bo odslej s kruhom in vsem drugim?

»Aao... aao...! se je spet oglasilo iz Tinčevega hripavega grla.

»Otroci,« je Svenšek naposled odgovoril. »vse so nam požrli.«

Kakor plaz se je utrgalo iz otrok:

»Kje bomo pasli sivo ko?«

»Ne bomo več jedli češenj in sliv?«

»Kam bomo hodili po drva?«

»Kje sadili krompir in koruzo?«

»Tudi trgatve ne bomo več imeli?«

»Aao... aao...!«

Svenška se v pričo toliko žalosti ni mogla več premagovati. Zajokala je na glas.

»Otroci, moji otroci, kaj bo z nami?«

Svenška je stisnilo v grlu. Naglo se je okrenil, da ne bi videl otrok in žene. S težavo je napravil prvi korak, potem je začel stopati naglo, ropotajoče. Zdelo se mu je, da vleče za sabo ženo, sedem živih otrok, enega mrtvega in enega še neroje-

nega. Držijo se ga za raztrgani suknjič in zakrpane hlače, Tinč pa ga grabi s koščeni rokami za ramena.

Tako so se vračali proti domu, ki ni bil več njihov. Svenšek nekaj korakov spre-daj, trdo in težko, Svenška takoj za njim, potem pa otroci, ki so skrbno pazili, da niso preveč zaostali ali njima prišli preblizu. Gnali so se sredi ceste po suhem in preko luž. Kolesarji so se jim morali izogibati, tudi vozniki so zavili na levo ali desno, preden so prišli do njih. Sonce je sijalo na cesto, v jarkih se je lesketal sneg. Tudi tu in tam s polja se je bleščal kup snega, ki ga še ni vzela slabotna sončna toplota. Ozimine so bile zamazanozelene, tudi travniki in pašniki niso imeli prave zelene barve. Njive, kjer je jeseni rastle koruza in repa, so bile blatnorjave. Sadno drevje ob cesti se je črnkasto in krivenčasto zvijalo proti jasnemu nebu, ki bi moglo čez noč priklicati pomlad s cvetjem in zelenjem. Vendar je že bilo čutiti njen dih. Treba je bilo samo dvigniti glavo, se ozreti po ravnini in prisluhnuti toplim sapam, ki so vele od juga preko Hal-lvz. Prinašale so novo življenje, ali vsaj vzbujale hrepenenje po njem.

Pri hišah, ki so se vrstile brez pravega reda ob levi in desni strani široke ceste, so moški popravljali plotove, postavljali stebre za brajde, otroci pa so se podili po dvorišču ali sedeli na pragu in se grlebili. Ponokod je prikrevsal na prag še dedek

ali je prištorkljala babica. Maček je zadovoljno predel pri nogah staremu človeku, psiček pa se je lovil z otroki. Celo kokoši so se živahneje sprehajale in petelin je oblastneje stopal med njimi. Še nekaj toplih dni in ozimina se bo umila, travniki bodo dobili pravo barvo in njive se bodo posušile. Kmetje bodo zoraali v zemljo, ženske se bodo zagnale v vrtove, a dren se bo ogrnil v rumeno cvetje.

Svenškovi niso ne videli ne čutili, kako se je napovedovala pomlad. Kakor prošnja procesija so stopali po blatni cesti. Oče ni sicer nosil križa, toda globoko se je sklanjal pod težo nevidnega bremena, mati ni imela v sklenjenih rokah molka, vendar je naglo in neslišno premikala svoje suhe ustnice, otroci pa so se molče poganjali za njima. V obraz so bili pepelnate barve, v njihovih srcih ni bilo niti trohice upanja na rešitev. Nihče jih ni ustavljal, nihče jih ni vpraševal, od kod so in kaj se je zgodilo, da so jim oči brez leska.

Svenškovi so hodili uro, hodili dve in niso bili nič bolj trudni kakor na začetku poti. Vančka je že pri zadnjih predmestnih hišah vzela Tinč, Urška je spala na materinih rokah. Okoli njih so se širila prazna polja, pred njimi pa se je iz verige gričev oblikoval vse jasneje in razločnejše en sam grič: Vinski vrh. Za navadnega človeka ni bil nič večji in nič lepši od sosednjih. Kakor ostali griči na levi in desni je

Kako je lisica dež delala

Za grmom je sedela lisica in opazovala, kako kmet moli za dež. Ko je končal, mu pristopi in ogovori:

»Kaj se mučiš, jaz ti napravim dež, kakršnega še ni bilo na svetu. Samo pečeno gos mi daj.«

Domenila sta se. Kmet je obilno pogostil lisico, celo pipo sta prižgala.

»No, sedaj pa napravi dež,« je rekel kmet, ko je že padel mrak.

»Tako,« je rekla lisica in stopila iz hiše. Zunaj je pomočila rep v vodnjak in hitro splezala na streho. Postavila se je tik nad vrata in zavpila:

»Ze gre!«

Kmet je stopil ven, tedaj lisica otrese svoj košati rep in kmet je bil moker ko miš. Takoj je stekel nazaj v hišo.

»Kako ti je bilo všeč?« je vprašala lisica, ko se je vrnila.

»Dobro, dobro, samo grmenja ni nič bilo,« je odgovoril kmet.

»Čisto sem pozabila,« reče lisica, steče zopet nazaj na dvorišče in spleza na streho. Spotoma pobere nek počen lonec in začne na vso moč tolči po njem.

»Bo sedaj dobro?« vpraša lisica, ko je bila spet v hiši.

»Ze, ampak zakaj se ni nič bliskalo?«

»Vidiš, to sem tudi pozabila. Staram se, postajam raztresena,« je že nejevoljno odgovarjala lisica in še enkrat splezala na streho.

HUMOR

Nekje na nemškem so potegnili dva nova zvona v stolp. Potem je učenec četrtega razreda opisal to slovesnost v šolski nalogi: »Dobili smo dva nova zvona, ki smo ju slovesno sprejeli. Župnik je imel govor, učitelj pa je deklamiral. Potem smo oba obesili. Sedaj vlada v naši občini splošno veselje.«

*

»Oče, ali se znaš podpisati z zaprtimi očmi?«

»Znam!«

»No, potem se pa podpiši na moje izpričevalo.«

Letalska industrija in cena letal

Da bi si le malo lahko predstavljali cenovno letal, navajamo za primer nekaj podatkov, ki so zelo zanimivi.

Letalska industrija je ena izmed najdražjih proizvodnih panog. Za izdelavo enega sodobnega težkega bombnika je potrebno toliko žice, da bi z njo lahko instalirali 280 hiš, ki imajo po pet sob. Znamo nam je tudi, da se letala dvigajo v velike višine, kjer pa je zelo mrzlo. Potrebne so naprave za ogrevanje. Tak bomb-

ko je kmet stopil ven, ga je z vso močjo udarila po očeh, tako da je videl vse zvezde in se kar zgrudil na tla.

»Se je dobro bliskalo?« ga je vprašala lisica.

»Da, da,« je stokal kmet.

»O, ti si pa bolan!« je začela lisica, »hudo bolan. Poznam to bolezen. Takoj moriš v posteljo, sicer boš umrl. In se ne

GOLAR MANKO: NACEK IN JAJCA

No, iz žabje vasi je ta zgodba! Od kod drugod pa naj bi bila? In o Naceku govori, kajpak!

Je bil Nacek dečko, da jih devet dolin ni premoglo in še pol hriba povrhu ne. Kar verjemite!

Torej čujmo zgodbo o Naceku.

Nacek je hodil že peto leto v prvi razred in je bil že sila pameten. Učitelj je včasih kar strmел vanj in brezumno skimaloval z glavo. Take je Nacek uganil. Pa ne samo v šoli, tudi doma je Nacek spravljal včasih take iz sebe, da je domači kuža zijal od začudenja.

Nekega dne je rekel materi, ko je pripravljaj jaja za kosilo:

»Glejte, mati, v skledi so tri jajca. Zdaj pa čujte mojo modrost. V šoli me je naučil Bahirov Tunek, ki sediva že pet let v isti klopi. Čeprav so v kočarici le tri jajca, vam jih bom naštel pet.«

smeš premakniti, dokler se ne vrnem. Iskati grem neko mažo, ki te gotovo ozdravi.«

Kmet se je odvrlel ves prestrašen v posteljo in bil pri miru kot miška.

Medtem je lisica pobrala vse, kar se je dalo odnesti in izginila kdo ve kam. Kmet še danes leži, če ni že od starosti ali strahu umrl.

Mati so začudeno gledali svojega Naceka.

Nacek pa je predel dalje: »Zakaj in kako pet! Le glejte in čujte! Tam, kjer so tri jajca, sta tudi dve jajci. In tri jajca in dve jajci je pet jajc. To bo menda držalo! Kaj ne, mati!«

Mati so še nekaj časa strmeli v Nacekovo modrost, potem pa dejali:

»Dobro si povedal, ljubi sin! In kar je res, je res! Kdo bi mislil, da imamo pri kosilu kar pet jajc, ko sem skuhalo samo tri. Pa si bomo jajca razdelili tako-le: oče bodo dobili dve jajci, jaz eno, ti pa tisti jajci, ki bosta ostali še v skledi. Saj ti ne bosta škodili, kaj ne?!«

Nato so mati vzeli iz sklede očetovi jajci in svoje jajce. Nacek je pa še dolgo premišljeval, kam sta izginili njegovi dve jajci.

Kobilice — uničevalci zelenih pokrajin

Že večkrat smo slišali in čitali v časopisu, da napravijo kobilice v različnih predelih Afrike ogromne škode. Mnogo pa se današnji svet trudi, da omeji škodljivo delo teh požrešnih živalic. V to svrhu se največ uporablja letala. Da pa je boj sedaj precej uspešen, je bilo potrebnih mnogo raziskavanj. Bilo je treba ugotoviti različne lastnosti in taktiko kobiljičjega oblaka. To se je v velikih meri posrečilo.

Kobilice lete v velikih jatah ali oblakih, ne pa posamič. Taka jata je dolga 2 do 5 kilometrov, široka do 1.5 km, debela pa

nekaj cm. Kobilice letijo zmeraj v smeri vetra. Dnevno preletijo od 20 do 60 km. Značilno je, da se na zemljo spustijo ponoči. Zjutraj pa se zopet dvignejo. Kraj, ki ga zapustijo je popolnoma opustošen. Nikjer ni najti niti enega zelenega lista ali zelene vejice.

Te lastnosti so poznane vsem pilotom, ki se spuščajo v boj s kobilicami. Piloti odletijo tudi zjutraj. Posebni opazovalci jih obvestijo, kje se kobilice nahajajo. Ko jim je to znano, usmerijo letalo proti živemu oblaku. Pravo delo se prične, ko pride letalo v jato. Letalo leti z isto brzino kot jata. Med poletom pa letalo spuščá uničujoče sredstvo DDT in DNOC na kobilice. Na ta način je uničenih v eni ali dveh urah cela jata kobilic in obvarovana marsikatera pokrajina pred opustošenjem.

Ali že veste, da ...

... imenujemo izredno globoke in dolge soteske kanjone? Največji kanjon na svetu je Koloradski kanjon (Združene države Amerike), ki je dolg 320 km, globok 1800 m in pa širok 8 do 9 km.

bil spodaj obraščen s temnosivimi bukovimi gozdovi, proti vrhu pa so se raztezali sadovnjaki, med njimi so krpice orne zemlje iskale popoldanskega sonca, prav na vrhu pa se je svetilo nekaj hiš. Dve sta morali biti gosposki, ker sta bili veliki in bleščeče beli. Toda za Svenškove je bil Vinski vrh najlepši. Videli so sploh samo njega. Prav za prav samo majhen košček Vinskega vrha, ki pa jim je pomenil več kot ves ostali svet. Šele ko so se približali Ilovcu, večji vasi ob Dravinji, sta začela Svenšek in Svenšča stopati hitreje, da ne bi bilo treba odgovarjati radovednim vaščanom. Zunaj vasi se je Svenšek ustavil. »Ostanem pri tem, kar sem rekel,« je dejal skoraj zlogovaje, »na svojem ne bomo viničarji!«

»Res, težko, preteško bi nam bilo,« je odvrnila Svenšča, njene besede pa niso bile tako odločne kakor pred nekaj urami, ko je tudi ona odklonila ponudbo dr. Zerbe in njegovega koncipienta Slaparja.

»Na svojem ne bomo nikoli viničarji!« je Svenšek zakričal in se pognal dalje. »Šli bomo nekam na Mrzli breg ali Sladko goro,« je nadaljeval srdit. »Nočem, da bi se mi ljudje smejali, nočem gledati, kako bodo drugi gospodarili na našem ...«

Žalostna procesija je krenila s ceste na razmočen kolovoz. Onstran reke se je svet začel dvigati. Kolovoz je zavil nekoliko na levo. Procesija se je znova ustavila. Svenšek je upiral oči naravnost v grič,

ki se je dvigal pred njimi. Tudi ostali so se ozrli navzgor.

Čez dobre pol ure so v gozdu, ki se je začel malo nad Dravinjo, stopili na domačo zemljo. Odslej se jim ni mudilo nikamor. Ko so prišli do visokih bukev, ki so se gladke in osvetljene od sonca dvigale izmed nižjih brez in hrastov, je Svenšek obstal in spregovoril: »Čez dve, tri leta bi jih lahko posekal, lepe denarje bi dobil za drva.«

Nad gozdom Svenšek ni krenil proti hiši po sadovnjaku, marveč se je napotil po blatni poti k ložinam, majhnim njivam, kjer je rastla redka ozimina. Ostali so mu sledili, da bi ga vprašali, kam hoče. Stopali so pobožno in z zadržanim dihom. Od ozimine so prišli do njivice v tako strmi rebri, da je niso mogli orati, marveč so jo morali vsako leto prekopati z motikami. Onstran nje je ležal pašnik. Videli so se še sledovi pogorišča, kjer so otroci jeseni kurili in si pekli kostanje.

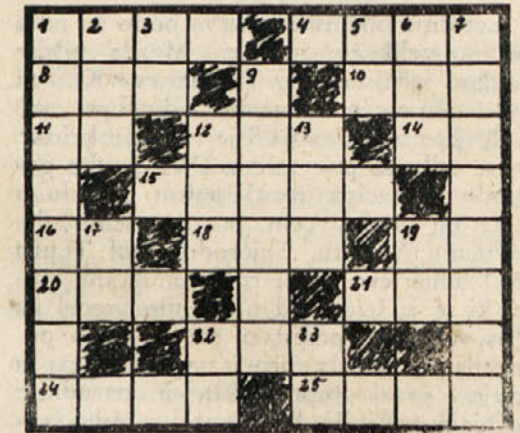
»Poglej, Barbika,« je vzkliknil Tomažek, ko so prišli do prvega pogorišča. »še zdaj se pozna, kako velik ogenj smo imeli!«

Prišli so do vznožja vinograda. Tisti hip so jim oživeli prej trudni pogledi. Vinograd se je srmo dvigal proti hiši. Na desno se je širil novi nasad, na levo stari. V novem so bili koli še svetli in so stali ravno v vrstah, v starem pa so bili že sivi, marsikateri je stal poševno ali je

celo ležal na tleh. Zunaj vinograda so se večji in manjši kupi rdečerjavega rožja svetili kot slabotni plameni.

Svenšek je objel z enim samim pogledom trte; od ene, ki se je stara in grbasta krivenčila ob preperem kolu tam na skrajni levici, do poslednje na desni, ki je bila ravna in mlada privezana na gladek kol in je komaj čakala, da bo postalo topleje, ko ji bo zaživel v žilah, ko bo ozelenela in prvič rodila sladek sad. Svenšek ni niti trenil. Vinograd je ležal tih in nem pred njim. Nenadoma pa so se od nekod oglasile motike in Svenšek je zagledal kopače, kako prekapajo trdo zemljo, izdirajo kole in jih znova zabijajo. Če udarijo ob kamen, ostro zazveni, če ob kol samo topo butne. Sonce sije čedalje topleje. Ze se sprehajajo med obraslimi trtami ženske in jih privezujejo h kolju. Trta poganja liste, vinograd zeleni, ni videti več sivih kolov ne rjave zemlje. Sonce žge. Ali ni pripravil pri jamah pod vinogradom kadi za galico? Ali ne hodi s škropnico od trte in jih škropi z modro tekočino, da bi jih obvaroval boleznij? Ves vinograd je že modrikasto nadihnjen. Trta cvete. Gorica dehti od nenavadnega vonja. Potem vzame še enkrat škropilnico, ženske pa privezujejo mladike, ki so se košato razrastle. Grozdi, ki se sprva skrivajo za velikim listjem, že pogledujejo izpod njega. Sonce se upira vanje in jih mehča. Od nekod se oglasi čriček, tam na

NAGRADNA KRIŽANKA

Vodoravno: 1. moško ime, 4. orodje, ki ga rabimo na polju, 8. oljarica, 10. da, po rožansko, 11. narobe se, 12. napaka, okrajšano, 14. igralna karta, 15. zraven, 16. veznik, 18. pleme, 19. kar še ni pa..., 20. ima dolge prste, 21. rabimo pri povezovanju s senom naloženega voza, 22. ptica z lepim perjem, 24. ne vaša, ampak..., 25. arabski knez.

Navpično: 1. izvrsten, 2. naselbina, 3. ako, okrajšano, 5. dva različna soglasnika, 6. nam meri čas, 7. lastnik kmetije, 9. dela preglavice lenemu šolarju, 12. kdor ni pameten je..., 13. stara merska enota, 17. predlog, 19. okrajšava za brat, 22. veznik, 23. mu je znano.

*

Med pravnimi rešitvami bomo izžrebali tri reševalce, ki bodo nagrajeni z lepimi knjižnimi nagradami. Da pa lažje ugodimo željam reševalcev, je potrebno, da pri pošiljanju rešitve navedejo tudi svojo starost. Rešitve je treba poslati do najkasneje 15. marca na naslov uredništva.

Potresi — hudo zlo

V naših krajih o potresih več ali manj le slišimo ali pa kvečjemu občutimo lahne sunke. S tem pa seveda ni rečeno, da je tudi drugod tako. Nasprotno so države, kjer potres ni nič kaj novega in kjer postajajo tisoči in desetisoči ljudi žrtve enega samega vzvalovanja zemlje. Najbolj pogosti so potresi v Grčiji, Novi Zelandiji, Pakistanu, Turčiji, Izraelu in na Japonskem, kjer je postalo raziskovanje vzrokov za potrese že kar življenjskega pomena. Predvsem se ukvarjajo z vprašanjem, kako bi bilo mogoče natančno ugotoviti kraj in čas potresa, ker bi s tem seveda lahko ohranili življenja tisočev ljudi, hkrati pa zmanjšali tudi gmotno škodo. Žal pa doslej še ni uspelo, da bi v naprej točno napovedali nevarnost, ki preti določenemu področju, marveč morejo določiti le področje, kar je seveda tudi že velike važnosti, ker ljudje pač vedo, kje in kako smejo graditi nova naselja, da ne bodo preveč ogrožena po potresih.

vrhu zaropota klopotec. Ne dolgo in že zapojo trgači, zgoraj iz stiskalnice zadiši po sladkem moštu, ki se steka v klet.

Tedaj si je Svenšek potegnil z roko preko čela. Pesem je utihnila, vonj po moštu se je izgubil, pred njim se je spet bleščal v februarškem soncu vinograd, ki ga bo treba vsak čas prekopati. V srcu ga je stisnilo. Opotekel se je k prvemu kolu in se sklonil k trti.

»Neža, glej, kako lepo kaže! Očesa so zdrava!« je zašepetal.

Svenška je pristopila, otroci pa so se poglani mimo njiju navzgor proti hiši.

»Neža, kdo ga bo znal tako okopati kakor midva, kdo tako zvezati in poškopiti?«

»Malo je viničarjev, ki dobro opravijo svoje delo,« je dejala Svenška mirno in trezno, čeprav je tudi njo grabilo pri srcu. »Ne vem, kakšen bo vinograd brez naju.«

»Kaj bodo napravili šele z novim nasadom! Ali veš, koliko truda in denarja sva vložila vanj?« je vzkliknil Svenšek in se ozrl tja preko, kjer so se svetili novi koli. Počakal je še nekaj trenutkov, potem pa je bruhnilo iz njega silno in nezadržano: »Čuj, Neža, ne morem ga pustiti drugemu!«

Tedaj je Svenška stopila k svojemu možu, mu položila roko na ramena in dahnila komaj slišno: »Res, Martin, vinograd ne bi mogel živeti brez naju in midva ne brez njega.« (Dalje prihodnjič)

Letos spet kmetijski visokošolski tedni

Kakor v zadnjih dveh letih bo Slovenska kmečka zveza tudi letos in sicer v času od ponedeljka 15. do sobote 20. marca 1954 priredila svoj Kmetijski visokošolski teden. Predavanja takrat ne bodo več po vaseh, temveč v našem novem Zadrudnem domu v Sekiri ob Vrbskem jezeru. S prireditvijo visokošolskega tedna v Sekiri ne bo samo organizacija tečaja cenejša in lažja, temveč bo koncentracija predavanj na enem mestu pripomogla k boljši strokovni višini predavanj.

Na letošnjem Kmetijskem visokošolskem tednu bodo predavanja razvrščena tako, da bo vsak dan predstavljal zaokroženo celoto enega področja, skupno pa bo tečaj harmonična celota pojasnil na kompleks problemov naših kmetij. Predavanja bodo v ponedeljek iz poljedelstva, v torek iz živinoreje, v sredo iz sadjarstva, v četrtek iz gozdarstva in lesnega gospodarstva; v petek bo obravnavana organizacija kmečkega obrata in dela, v soboto pa agrarnopolitična vprašanja in kmečkazadrudna organizacija. Predavanja o aktualnih vprašanjih obdobjenja kmečkih obratov in socialnega zavarovanja kmečke družine bodo v sredo in v četrtek. Predavanja bodo izpopolnjena s skioptičnimi slikami, risbami in filmi. Po pred-

vanjih bo na večer še prost razgovor o njihovi vsebini in bodo predavatelji odgovarjali na vsa stavljena vprašanja. Predavali bodo znani slovenski in nemški visokošolski profesorji in strokovnjaki.

Iz vsebine in sestava predavanj — ki jih bomo objavili v prihodnji številki — sledi, da bo ta visokošolski teden edinstvena prireditvev in da bodo ob tej priložnosti obravnavana vsa pereča vprašanja, s katerimi se v tem preizkušeni polnem letu bavi sleherni naš kmetovalec. Zato naj jih tudi nihče ne zamudi.

Prometne zveze v Sekiro so zelo ugodne. Po prihodu vlakov v Celovec vozi iz »avtopostaje« ob 7,45 uri avtobus v Sekiro; nazaj proti Celovcu pa vozi iz Sekire ob 17,25 uri in pride v Celovec ob 17,50 k večernim vlakom. Iz Vrbe vozi preko Škofič v Sekiro avtobus ob 6,20 uri, nazaj pa iz Sekire ob 17,58 in pride preko Škofič v Vrbo ob 18,47 uri. Okoli 30 udeležencev, predvsem iz oddaljenih krajev, pa ima proti skromnemu prispevku priložnost prenočevanja in prehrane v Zadrudnem domu v Sekiri.

Pogovor s čebelarji

Že zadnjič sem omenil, da bomo začeli odstranjevati sprednje lepenke, čim bo toplomer pokazal 10 do 12° C toplote. Odprli bomo panj za panjem, da vidimo življenje v notranjosti. Čebelar, ki ima panje tako narejene, da se odpre žrelni zapah od spredaj čez ves panj, lahko očisti v enem dnevu približno 40 panjev — Znidaršičev.

Žrelne zapahe odpiramo zelo previdno in pazljivo s posebnim zakrivčkom. Lepenke potegnemo zelo previdno iz panja, z nepravilnim ravnanjem bi jo pokvarili in onemogočili presojo stanja in življenja v panju. Na nepoškodovani lepenki namreč vidimo, kakšno je bilo življenje v panju v zimskem času, ali ima panj še matice, ali je družina zdrava, ali je dolgoživa, ali je varčna in kako gospodari, zlasti pa vidimo, kako je s hrano. Vse to se vidi

na lepenkah, seve le tedaj, če pravilno ravnamo. Zato še enkrat poudarjam: bomo previdni in pazljivi, ko bomo odstranjevali lepenke iz panjev.

Če bomo znali pravilno oceniti rezultat na lepenki, bomo lahko izvršili selekcijo. To se pravi, da bomo slabe in bolne družine ločili od dobrih in zdravih. To bomo napravili takole: Zdrave družine bomo označili s črko »A« in slabe družine s črko »B«, sumljive pa s črko »C«. Po teh označbah potem tudi sortiramo panje. Teh označb se držimo do kraj aprila, kajti takrat izvršimo drugo pregledovanje. Pri drugem pregledovanju bomo šele lahko izrekli končno sodbo, a še takrat se ne smemo prenehati. O drugem pregledovanju pa prihodnjč.

Vinko Pečnik

PRAVNE ZADEVE

V PRIMERIH

Nekaj o zastaranju

Kakor se posest in tudi druge pravice pridobivajo s priposestvom, to je s pomočjo uživanja v času, ki ga določi postava, na primer skozi trideset let ali skozi tri leta itd. (o čemer smo nekoč že pisali), tako se razne pravice tudi lahko izgubijo, če se jih dalj časa ne rabi in uživa! — Ta izguba pa se imenuje zastaranje.

Če imam na primer kak svet, ki ga je sosed javno užival trideset let in to nepretrgoma, ne da bi jaz na kateri koli način ugovarjal, je moja pravica na ta svet zastarana in je ugasnila. Ne obstoji več!

Če je meni kdo kaj dolžan in ga celih trideset let nisem terjal, niti za kapital, niti za obresti, on pa tudi ni črnil nobene obljube, je dolg zastaral in ugasnil kakor ugasnejo, skoraj bi rekel, »zarjavijo« vse pravice proti drugim osebam, najdalje v 30 letih, če jih ne rabimo, zahtevamo in očuvamo.

Pri služnosti ali servitutu na tuji zemlji pa je že treba razlikovati: Ako imam pot po tujem, pravico vode, voznje ali živinogonje, pa sem se uklonil kakšni prepovedi in potem te pravice tri leta ne uživam več, je zastarana in sem jo izgubil, tudi če bi jo bil prej 30 let mirno užival. Če se pa taka prepoved nikdar ni izrekla tako, da bi jo bil moral izvedeti, pa zastara taka pravica in neha šele, če bi je trideset let ne bil rabil. Zastaranje pa se pretrga, če se je ta ali druga pravica vmes vendar le kdaj uživala in se štejejo leta znova naprej.

Tridesetletno zastaranje velja tudi za tožbo na odškodnino, če za osebnost storilca prej nisem zvedel ali tudi za škodo ne, in ravno tako, če izvira škoda iz kakega hudodelstva. Za navadno znane slučaje pa velja samo triletno zastaranje. Tridesetletno zastaranje ne velja proti državi, proti cerkvam in proti družbam. Namesto tridesetletnega zastaranja velja tu štiridesetletno. Če imam pri terjatvah kako zastavo v rokah, moja terjatev ne zastara, tudi če je več kot 30 let nisem terjal.

Triletno zastaranje velja za pravico otroka, da zahteva dolžni delež ali povišanje, velja dalje za pravico ovreči pogodbo zaradi prikrajšanja nadpolovične vrednosti; tako tudi za pravico izpodbijati pogodbo zaradi očitne zmote v glavni stvari.

V treh letih zastara pravica izpodbijati po obliki veljaven testament zaradi prevare ali izsiljevanja zapustnika ali pa če so po sicer po obliki veljavem testamentu pozneje nastale važne spremembe, da so se rodili otroci itd. Če je bila oblika oporoke že od vsega začetka neveljavna, pa zastara taka tožba šele v 30 letih.

Tudi razne pogodbene pravice zastarajo šele v treh letih, tako terjatve, najemnine in zakupnine, zahteve odvetnikov, zdravnikov, notarjev in drugih poklicev, delavcev itd., kar pa bomo obravnavali o priložnosti v zvezi s priposestvom.

Sadjarstvo v tujskoprometnih krajih in v okolici potrošniških središč

Ko mi je pred približno dvajsetimi leti Štremlakov oče v Goselni vasi pripovedoval, da je precepil nekaj dreves z beličnikom in da ta zgodnja izvrstna jabolka vedno lahko in drago proda ob Klopinskem jezeru in v Železni Kapli, sem se za-

čel zavedati, kakšnega pomena bi bilo gojenje sadežev, ki zorijo v času največjega povpraševanja.

Dekleta kajžlarjev in tudi srednjih kmetov iz klopinske okolice hodijo vsa leta v kapelške gore nabirat gozdne jagode in

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Motnje v prebavi

Pri zdravniškem pregledu zaradi katere koli bolezni vpraša zdravnik bolnika različne stvari. Bolniku se zdi, da so ta vprašanja odveč in da pač nimajo nobene zveze s težavami, zaradi katerih je prišel na pregled. Najbolj pogosto je pač vprašanje: kako je s prebavo, z odvajanjem? To vprašanje ni brez važnosti, kajti nepravilna in neredna prebava v marsičem vpliva na zdravstveno stanje. Saj je le malo ljudi, ki morejo trditi, da je pri njih prebava v redu. Prav mnogi tožijo o prebavnih motnjah, ki jih odpravljajo s čaji ali odvajalnimi sredstvi.

Če poteka presnova v našem telesu brez motenj, ni tožbe o težavah. Zavedamo se naših telesnih delov šele takrat, ko v katerem od njih nekaj ni v redu. To stanje najpogosteje opazamo pri prebavi. Njej ne posvečamo posebne pažnje. Ne vemo, kolikokrat se redno dnevno iztrebljamo. Ljudje, ki morajo šele na odgovor na to vprašanje premišljevati, imajo verjetno vse v redu. Resnica je, da mnogi tožijo o lenivosti črevesa. Ta težava je precej razširjena.

Praviloma potrebuje hrana 24 ur, da preide vse črevo. Iztrebljanje se vrši enkrat dnevno, zjutraj. Na hitrost, s katero prehaja hrana skozi črevo, in na število iztrebljenj vpliva količina in sestava zaužite hrane. Iz izkušnje vemo, da moramo motnje prebave, tako imenovane funkcionalne motnje, iskati v debelem črevesu. Motnje, ki nastanejo zaradi ovir v črevesu, zoženj, bul in brazgotin, ne sodijo v to skupino prebavnih težav. Če obstaja lenivost črevesa, se vsebina ne premika dovolj hitro in se ne izpraznuje pravilno. Včasih so prizadeti le posamezni deli debelega črevesa. Redko tekoča vsebina napolni najprej navzgorne debele črevo v desni polovici trebuha. Potem se zgosti, ker vsrka črevo odvečno vodo, in preide preko povprečnega in navzdolnje debele črevo v levi trebušni polovici. Končno dospe prebavljena hrana v danko. Ko se ta napolni in raztegne se pojavi potreba po iztrebljanju.

Gibanje črevesa opravlja posebno, od naše volje neodvisno živčevje. Če obstajajo motnje v prebavnem živčevju, ni gibanje črevesa enakomerno. Zaradi nepravilnega gibanja črevo ne potiska hrane enakomerno proti koncu črevesa. To zastajanje povzroča osušenje blata, ki se sprime v trde grude. Te se še težje pomikajo, pritiskajo na črevesno sluznico, pogosto jo dražijo in celo ranijo. Te rane so boleče, kar še bolj ovira pravilno pomikanje.

Dogaja se tudi, ne celo redko, da je sicer delovanje črevesa pravilno, vendar se blato zadrži v danki in ne izzove dražljaja za izpraznjenje. Večinoma opazamo to pri ljudeh, ki iz katerega koli vzroka zadržujejo blato in ne iztrebijo takrat, ko začutijo potrebo. Sčasoma otopi prebavno živčevje. Dražljaj in potreba vedno bolj otopita. Bolnik trpi na trajnem zaprtju.

Za pravilno prebavo je važna tudi ustrezna sestava hrane. Za črevo je potrebna neka količina neprebavljivih obremenilnih snovi, ki naj napolnijo in raztegnejo črevo. To je predvsem staničnina. Brž ko je premalo staničnine v hrani, se vsebina črevesa ne pomika več pravilno. Prav zaradi tega ni verjetno, da bi kdaj uspelo, da bi se človek prehranjeval samo s tabletami, v katerih bi bile vse potrebne hranljive snovi v zgoščenih izvlečkih. V običajni, mešani prehrani je dovolj staničnine, predvsem v sočivju in zelenjavi. Izogniti pa se moramo napihujočih jedi. Potrebna je za pravilno prehrano tudi določena količina maščob kot polziljo. Odvečne maščobe črevo ne vsrka in telo ne sprejema.

Pravilna, raznovrstna prehrana, dosti gibanja in točno iztrebljenje so v glavnem porok za redno prebavo. Če pa kdaj nastopi kaka prebavna motnja, jo čimprej odpravimo, da bo potek telesnih dogajanj urejen. Urejeno življenje bolnika in nekaj potrpljenja uredita tudi v težjih primerih delovanje prebavil in pripomoreta, da se odpravijo težave in prebavi.

maline, ki jih potem v Klopinku drago prodajo. Lepe denarce so zaslužile kljub ogromni zamudi časa. Ze s kolesom do Kaple zahteva poldrugo uro samo na eno stran in na planino peš spet toliko.

Maline in vrtno jagode pa vendar lahko pridelamo tudi doma na lastni zemlji, kjer za gojenje teh sadežev nikakor ne potratimo toliko časa. Res je sicer, da se bodo mogoče oglašali tudi nepovabljeni nočni gostje, kar pa se bo vsekakor dalo na ta ali oni način otežkočiti. Pridelovanje jagodičevja sicer zahteva tudi precej časa za obiranje in se ga seveda ne more lotiti vsak kmet, ker pač nima dovolj potrebnega časa. Upoštevati pa je treba, da je to prav primerna zaposlitev za otroke.

Z drevesnim sadjem, zrelem v poletnem času, pa se lahko peča vsakdo. Ze 20 let opazujem ob Klopinskem jezeru cene zgodnjega sadja in moram priznati: Cene vsa ta leta niso bile samo zadovoljive, temveč vedno zelo visoke, saj so n. pr. zadnja štiri leta plačevali za zgodnja jabolka po 4 šilinge, za hruške po 6 šilingov in tudi češnje drago prodajajo. Isto pa bi veljalo tudi za druge koščičarje, ki jih naši sadjarji doslej sploh ne gojijo.

Vsi naši kmetje tožijo o pomanjkanju denarja, ne oprijemajo pa se sadnih plemen in sort, zorečih v letnem času, ko se ob potrošniških središčih sadje lahko ugodno proda, ker vlada pač veliko povpraševanje. Torej ne čakajmo več prekrižanih rok, marveč se lotimo dela takoj. Veliko dreves na primer čaka že leta in leta, da bi nam rodilo; doslej pa samo zato niso mogla roditi, ker so pač nerodovitne sorte ali pa niso prikladna za naše podnebje. Po sadovnjakih imamo tudi drevesa, katerih sorte sicer rodijo, vendar sad ni zdrav ali pa je kakovostno slab. Mnogo dreves že nujno čaka pomlajenja; vsa ta drevesa čakajo na precepljanje. V okolici Vrbskega, Baškega in Klopinskega jezera ter okolici mest upoštevajmo pri precepljanju, ki je za izplačljivost sadjarstva itak potrebno, v prvi vrsti potrebo po zgodnjem sadju, ker bomo to prodali najdražje in so zgodnje sorte navadno tudi mnogo bolj rodovitne.

Iznašli so 'napravo' za injekcije brez bolečin

Neki zdravnik bostonske otroške bolnice je iznašel napravo, s pomočjo katere lahko daje injekcije, ne da bi bolniki čutili boleče vbode. Pribor za injekcijo je namreč dodal avtomatično napravo, ki hladi mesto, kjer namerava dati zdravnik injekcijo. Ko se ta naprava dotakne kože, pride skozi posebno odprtino iz nje določena količina freonovega plina, ki v petih sekundah ohladi kožo na mestu, kjer bo zdravnik dal injekcijo. V naslednjih štirih ali petih sekundah se koža tako ohladi, da pacient sploh ne čuti nobene bolečine pri vzbodu v iglo.

Zobovje bodo slikali brez rentgenskih aparatov

V bodoče bodo zobni zdravniki lahko fotografirali zobovje brez rentgenskih aparatov. Leseno palčico, podobno dolgemu zobotrebcu z nekaj radioaktivne snovi — tako da bo vsa reč podobna dolgi vžigalici — bodo naslonili na čeljust ali na zob, in sicer od zunaj od znotraj, vseeno. To bo pričaralo sliko na rentgenski film, ki ga bodo postavili v ustrezen položaj. Dva ameriška zdravnika sta napisala o tem poročilo, v katerem poudarjata uspeh takih poskusov.

Zdravnika razlagata, da rentgenske žarke navadno oddaja vakuumška rentgenska žarnica z visoko napetostjo. Brez vakuumske cevi in brez visoke napetosti nova naprava »sama od sebe« povzroča oddajanje rentgenskih žarkov, ki so po moči v sorazmerju s številom jedrc. Strokovnjaka upata, da bosta našla radioaktivni element, ki bo oddajal dovolj močne rentgenske valove.

Sladek penicilin

Neka tovarna penicilina v Liverpoolu je sporočila, da bo začela izdelovati ta antibiotik v »sladki obliki«, to se pravi z vanilijo, čokolado ali jagodami, pač po okusu potrošnikov. Ta iznajdba je navdušila zdravnike, ki so že obupavali, ker otroci niso hoteli jemati tablet s penicilinom zaradi slabega okusa.

Obč. volitve - dokaz politične zrelosti

(Nadaljevanje s 1. strani)

stični stranki. Tega pa se morajo zavedati predvsem tudi tisti prenapeteži, ki se imajo le širokogrudnosti in nacionalni zavesti krajevnih predstavnikov DF zahvaliti, da so v posameznih krajih uspeli vnesti svojo ožino tudi v ime liste. Tako so na Bistrici v Rožu naši ljudje pač razumeli, da je za sekretarja KDS-a KDS-ovsko ime vprašanje njegovega osebnega prestiža, ki je zaradi tega tudi sam predlagal: Vi postavite kandidate, mi pa damo ime! Zato bodo naši ljudje pač volili le kandidate v zaupanju, da ne bodo vršili politike stranke, ki je dala ime. Iz podobnih razlogov so naši ljudje v St. Jakobu v Rožu pristali na čudno kompromisno ime, ne kažejo pa nobenega razumevanja za ostale zahrbtnje mahinacije KDS-ovskih funkcionarjev, ki so za hrbtnost volivcev zamenjali na krajevnih sestankih demokratično izvoljenega kandidata, da so lahko vsilili svojega protežiranca, ki ga naše ljudstvo vse vprek odklanja. Se je čas za tozadevno spremembo. V nasprotnem primeru pa se

naj nihče ne čudi, če bo ljudstvo pri volitvah drugače spregovorilo.

To so dejstva, ki jih je treba upoštevati resno in skrbno! Z živim ljudstvom se ne da poigravati in fraze o nevarnosti za vero in zapadno kulturo v občinski politiki ne vlečejo. Ljudstvo pozna vsakega kandidata do zadnjih malenkosti in upošteva le njegov značaj in njegovo poštenje, ne pa njegovo strankarstvo. Kdor misli, da bo uspel samo s svojim farizejskim »krščanstvom« in zlaganim narodnjaštvom, se bridko moti! Naše ljudstvo je politično zrelo dovolj, da zna razločevati med puhlimi frazami in poštenimi dejanji. Tako zrelo bo zato tudi dobro presodilo, v koliko se ujema pogajanja in vezi KDS-ovskega vodstva z ÖVP-VdU družino sicer tako naglašeni krščanskimi in narodnjaškimi gesli in po tej presoji potrdilo svojo politično zrelost tudi na volitvah dne 14. t. m. Vedno dosledno na strani za enakopravnost se borečega našega ljudstva Demokratična fronta z mirno vestjo in polnim zaupanjem pričakuje odločitev naših kmetov in delavcev.

V Libučah bomo volili

Kmečko in delavsko gospodarsko zvezo

Le še malo dni nas loči od občinskih volitev. Vsak volilni upravičenec v občini bo častno in pravilno storil svojo dolžnost, ki mu jo veleva vest in poštenje, kakor so to storili tudi naši starši. Gre za to, da s pravilno glasovnico izvolimo v občinski odbor čim več svojih ljudi, ki bodo prav tako kakor so doslej zavedni slovenski odborniki, odločno zastopali koristi svojih volivcev in koristi vse občine. Z glasovnico liste »Kmečka in delavska gospodarska zveza« bo vsak volil v občinski odbor sebe in svoje.

Mnogo je nalog, ki jih mora reševati občinski odbor. Ni pa vseeno, kdo jih rešuje in kako se rešujejo.

Volili bomo kandidate na listi »Kmečka in delavska gospodarska zveza« in to zaradi tega:

Ker vemo, da bodo odborniki te liste pametno in štedljivo gospodarili v občinskem gospodarstvu, da bodo denar, kateri prihaja iz davkov ljudi, ki ga v kritičnih gospodarskih razmerah, ki prizadevajo našega kmeta, težko odrajujejo, pametno in koristno uporabljali. Ti odborniki bodo štedili na pravem mestu, nikakor pa ne bodo izpustili izpred oči potrebnih naprav in popravil, ki so potrebne v korist soseskam in katere bodo omogočile tudi zaslužek domačim delavcem.

Naši kandidati jamčijo, da se bodo, upoštevajoč demokratična načela, nepristransko založili brez izjeme za vsakega, ki se bo v svoji stiski in svojih upravičenih zadevah obrnil na občino.

Z vsemi danimi sredstvi in možnostmi se bodo vedno in povsod postavili in bo-

rili za koristi in pravice našega kmeta in delavca, za napredek in očiuvanje kmetijskega gospodarstva, za pravice delavca, sploh za splošno dobrobit in blagostanje v občini. Borba za pravice in človeka vredno življenje kmetov, delavcev in nametščencev potom danih možnosti bo tudi s preudarno politiko iz občinske sobe nesebična in nepristranska naloga naših bodočih občinskih odbornikov.

Na naši listi izvoljeni odborniki bodo posvečali tudi potrebno skrb občinskim rentnikom, starim in onemoglim ljudem, ki niso deležni drugačne socialne oskrbe.

Za vse te naloge se bodo naši izvoljeni odborniki postavili in zavzeli.

Poleg vsega tega in še mnogo drugega pa je treba upoštevati, da so kandidati na listi »Kmečka in delavska gospodarska zveza« ohranili v sebi svojstvene vrline našega človeka, zvestobo svojemu težko preizkušenemu ljudstvu ter lastnosti, ki so bile drage našim davnim prednikom. Tudi te dobrine, ki jih je dolžan v sebi čuvati vsak človek in neskajljene izročiti svojim potomcem, bodo branili in čuvali naši odborniki v občinskem zboru.

Dali bomo svoje glasove tem kandidatom in nobenega glasu listi, ki vsebuje kandidate bivših nacistov in današnjih neonacistov, ki so prizadejali našemu ljudstvu toliko neizrekljivega gorja tudi po naših vaseh in hribih, svojih glasov sploh ne moremo dati kandidatom, ki so zavrgli in se izneverili dobrinam, katere morajo biti vsakemu pošteno mislečemu in moralno krepkemu človeku drage in svete. Odklanjamo vsako narodno nestrpnost in vse prednosti enega naroda pred drugim, hočemo pa enakopravnost obeh narodov na vseh področjih bodisi gospodarskih, kulturnih in socialnih v dobrem prepričanju, da le neokrnjena enakopravnost služi miru in dobremu sožitju v deželi, skupnemu gospodarskemu napredku in lepšemu življenju.

V Libučah bomo volili listo »Kmečka in delavska gospodarska zveza«.

V vsako hišo

Knjižni dar

Slovenske prosvetne zveze!

DUNAJSKI MEDNARODNI VELESEJEM

od 14. do 21. marca 1954

Moda — tehnika — industrija in obrt — kmetijska in lesno-gospodarska vzorčna razstava

Mednarodna avtomobilska in dvokolesna razstava (na področju Rotunde)

osebni in motorni avtomobili, motorna kolesa, kolesa, priklopniki, obodi, nadomestni deli

25-odstotno znižana vožnja na vseh linijah zveznih železnic in avtobusov. Velesejmske izkaznice pri vseh označenih prodajalnicah, pri deželnih zbornicah obrtnega gospodarstva in pri okrajnih kmetijskih zbornicah.

Koroški velesejem v Celovcu

Koroški velesejem v Celovcu — avstrijski lesni velesejem — bo od 5. do 15. 8. 1954 spet na svojem lastnem prostoru, ki ga je zasedbena oblast končno vrnila. V okviru koroškega velesejma kot strokovnem sejmu lesne predelave bodo raznovrstne strokovne prireditve deželnih in državnega združenja lesno-predelovalne stroke.

Na svojem lastnem prostoru bo omogočeno organizacijo velesejma tako izvesti, da bo v primeri z dosedanjim provizorijem mogoče ustreči prostornim željam razstavljalcev. Na prostornini 100.000 m² je poleg velike velesejmske hale na razpolago še nadaljnjih 16 razstavnih prostorov.

Že danes lahko ugotavljajo, da obstoja za velesejem 1954 veliko večje zanimanje, ker je predloženih že do zdaj več sto pri-

jav. Na splošno bo prijavnih rok zaključen 31. maja. Velesejmski kontingenti so za Nemčijo, Italijo ter za posebne velesejmske posle tudi ugodnostne devize za druge evropske in prekomorske države na razpolago. Računajo, da se bo število razstavljalcev dvignilo preko 4000, kar pomeni, da zanimanje za koroški velesejem stalno raste. Leta 1952 je bilo zastopanih 350, leta 1953 pa že preko 700 razstavljalcev. Tudi število obiskovalcev od leta do leta napreduje, ker leta 1952 so jih zaznamovali okoli 95.000, leta 1953 pa že preko 150.000.

Prvič bo letos uspelo na podlagi nekega mednarodnega dogovora doseči znižane vožnje in sicer od 25 do 50% za udeležence z Bolgarije, Nemčije, Grčije, Italije, Jugoslavije, Luksemburške, Češkoslovaške, Poljske in Posarja.

Dunajski velesejem spet vabi

Dunajski pomladanski mednarodni velesejem, ki bo od 14. do 21. marca t. l., bo v znamenju velike in izrazite mednarodne gospodarske prireditve. To bo 59. velesejem na Dunaju, letos v jeseni pa bo jubilejna šestdeseta tovrstna prireditev.

Minuli ponedeljek je šef propagandnega oddelka zvezni svetnik Porges podal na tiskovni konferenci v Celovcu obsežno poročilo o pripravah in dosedanjih izgledih o razmahu bližnjega dunajskega pomladanskega mednarodnega velesejma. Dozdaj uveljavljena liberalizacija v gospodarstvu, ki se odraža v prometu in v osebnem prometu, omogoča številnejšo udeležbo razstavljalcev in obiskovalcev iz inozemstva.

Iz dosedanjih prijav je razvidno, da bo na velesejmu udeleženi okoli 2800 razstavljalcev v obeh razstavnih centrih, to je v velesejmski palači in na prostoru Rotunde. Dunajski velesejem bo spet reprezentativna gospodarska razstava mednarodnega značaja industrije, obrti in kmetijstva, kjer bo prikazana tudi vrsta novosti. Poleg posameznih razstavljalcev bo tudi več kolektivnih razstav. Med navedenim številom razstavljalcev jih je dozdaj prijavljenih 641 iz inozemstva, skupno pa bo zastopanih 1263 inozemskih tvrdk, med temi po pretežni večini Zapadna Nemčija, namreč z 758 tvrdkami, nadalje Anglija s 122, Švica s 93, Italija s 44 in Švedska s 36 tvrdkami. Skupno bo na velesejmu razstavljalo 21 držav in sicer 16 evropskih, 2 ameriški, 1 afriška in 2 azijski. Med avstrijskimi podjetniki bo udeleženi okoli 1700 dunajskih tvrdk in 308 iz ostalih zveznih dežel, med temi 19 iz Koroške.

Na zadnjih dunajskih velesejmih je število obiskovalcev doseglo od 500.000 do 600.000 tu- in inozemskih gostov, letos pa se nadejajo, da bo to število prekoračeno, ker so dosegli razne olajšave pri vizah, posebno za obiskovalce iz Zapadne Nemčije.

Posebnost na velesejmu bo po štiriletni prekinitvi spet obsežna mednarodna razstava avtomobilov in koles v nalašč za to prirejenih razstavnih halah na prostoru Rotunde. Ta prikaz bo razstava reprezen-

tativnih proizvodov osebnih in tovornih avtomobilov, motornih koles, prikolic, koles, obodov in nadomestnih delov. Razstavi avtomobilov pripisujejo važen pomen in bo za mnoge interese privlačna prireditev. Nadaljnjo posebno razstavo bo predstavljal les pod devizo: »Gozd, življenjski vir avstrijske industrije in obrti« — ter razstava glavne živine pod geslom: »Uživajte več govejega mesa«. Posebnost bo tudi mednarodna embalažna razstava.

Cena vstopnin na velesejem ostane neizpremenjena in bodo trajne vstopnice po 20 šilingov, dnevna vstopnina za enkratni obisk enega velesejmskega prostora 6 šilingov ter za enkratni obisk obeh prostorov 10 šilingov. Na podlagi trajne velesejmske izkaznice dovoljujejo avstrijske zvezne železnice ter avtobusne linije 25 odstotkov popusta.

Športni drobci

Še ena zmaga Bradla na Koroškem

Na smučarski skalalnici v Radentheimu, ki so jo preuredili po načrtih znanega graditelja smučarskih skalalnic ing. Bloudeka, je bila minulo nedeljo mednarodna 5. dr. Hauschka-spominska prireditev. Kljub slabemu vremenu je bila skalalnica dobro pripravljena in so bili doseženi lepi rezultati. Zmagal je »kralj avstrijskih skalalcev« Sepp Bradl s skokoma 52 in 55,5 m ter noto 223,0 pred Kostnerjem (52, 55 m — 214,5) in Leodolterjem (52, 52 m — 212,7). Najboljši trije Jugoslovani so se uvrstili na 4., 6. in 10. mesto in sicer Janez Goršek (49, 52 m — 208,1), Janez Podlogar (47,5, 53 m — 202,0) in Albin Adlešič (47,5, 52,5 m — 196,0). Janez Podlogar je razen tega dobil posebno nagrado kot najboljši junior.

Prireditve sta se udeležila tudi naša skalalca Lojzek Trunk in Norbert Kuri, člana Športnega društva Zahomec. Čeprav sta dosegla le 17. in 21. mesto, je to na mednarodni prireditvi s tako odlično zasedbo po skalalcih, svetovnega slovesa vendar ceniti za lep uspeh, saj sta obveljala že pri zelo strogem izboru med treningom, ko je vodstvo prireditve več skalalcev izključilo iz tekmovanja. Uspeh je tudi že zgolj v tem, da sta se naša skalalca, ki sta se šele letošnjo zimo začela posvečati tej športni panogi, sploh udeležila pomembne mednarodne prireditve.

RADIO PROGRAM

Sobota, 6. marec:

12.15 Cicibanom — dober dan! — 14.20 Slovenske narodne pesmi — 16.00 Kulturni pregled — 16.10 Uganite kaj igramo! — 17.30 Okno v svet — 18.20 Ljudsko-prosvetni obzornik — 20.00 Pisan sobotni večer.

Nedelja, 7. marec:

8.15 Vesele in poskočne popevke — 9.00 Za naše kmetovalce — 12.00 Oddaja za Beneške Slovence — 14.30 V plesu in pesmi po Jugoslaviji — 17.10 Zeleli ste — poslušajte! — 20.00 Opera.

Ponedeljek, 8. marec:

7.20 Za gospodinje — 13.45 Za mlade pevce in godce — 14.45 Igra trio Dorko Skoberne — 15.30 Šolska ura za nižjo stopnjo — 18.30 Zdravstveni nasveti — 20.00 Radijska univerza.

Torek, 9. marec:

12.00 20 minut z Vaškim kvintetom — 12.20 Kmetijski nasveti — 13.45 Novi filmi — 17.10 Slovenske narodne pesmi — 18.00 Športni tednik — 20.00 Odlomki iz opere „Ljubavni napoj“ — 21.30 Slovenske narodne pesmi.

Sreda, 10. marec:

12.20 Nasveti za dom — 13.45 Za pionirje — 18.00 Pol ure v tričetrtinskem taktu — 20.00 Radijska igra — 22.15 Igra Ljubljanski plesni sekstet.

Četrtek, 11. marec:

12.15 Cicibanom — dober dan! — 13.45 Iz znanosti in tehnike — 13.55 Slovenske narodne pesmi — 16.00 Radijska univerza — 18.30 Družinski pogovori — 19.40 Igra plesni orkester Hoath — 20.00 Kulturni pregled — 20.15 Zborovske skladbe.

Petek, 12. marec:

12.20 Kmetijski nasveti — 13.45 Za pionirje — 14.05 Za vsakogar nekaj — 15.30 Narodne pesmi — 15.50 Modni kotiček — 16.00 Zeleli ste — poslušajte! — 17.50 Domače aktualnosti — 18.00 V veselem ritmu — 18.25 Jezikovni pogovori — 20.15 Večerni operni koncert.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec, Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 16-24. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov Klagenfurt, 2, Postschließfach 17.